akis

Sayı: 4
4 Aralık 1967 FİYATI: 125 Kuruş

EN MESUT
AiLE
BANKAMIZDA
HESABI OLAN
AiLEDiR
TÜRKiYE İŞ BANKASI
paranızın... istikbalinizin emniyetidir

akis de[illegible]

Size

KIBRIS Olayları, bu hafta da, önemini kaybetmeden, kamuoyunu meşgul etti. Zaman zaman gerginleşen ve savaş ihtimalini ortaya çıkaran hava, diplomatik temaslar sonucu yumuşadı ve nihayet, gerek Türkiye, gerekse Yunanistan, meselenin savaşsız çözümünde birleşmek zorunluğunu duydular. Şimdi görüşülen şartlardır. Bu şartlarda mutabakata varılamaması, havayı elbette ki gene kızıştıracak ve durumu değiştirecektir. Bilinen odur ki, şu satırların yazıldığı sırada ufukta, savaş yerine barış görünmektedir.

İç politikamız bakımından önemli husus, Demirel İktidarının, bu işten hayli yara alarak çıkmış olduğudur. Buhran önlendikten sonra tartışma şüphesiz büyüyecek, tenkid okları Demirel'e ve onun İktidarina yönelecektir,

Bu hafta, Kıbrıs olaylarını gene başa almış bulunmaktayız. Olayların gelişmesi ve çeşitli kaynaklardan türlü haberlerin uçurulması, kamuoyunda şüphe ve tereddüt yaratmıştır. "Buhran mı, mesele mi?" başlıklı yazı, bazı tereddütleri giderecek niteliktedir.

Bu hafta, "Bir misyonerin portresi" adlı yazıyla birlikte bir ilginç yaza daha sunuyoruz: "İstanbul'un Koruyucu Melekleri". Bu yazıda. çok kimsenin merak ettiği bir konu ele alınmıştır. "Kıbrıs meselesi yüzünden savaş patlak verseydi, İstanbul nasıl korunacaktı?" sorusunun zihinleri meşgul ettiği bir gerçektir. AKİS'in İstanbul ve Ankara ekiplerinin titiz çalışmasının ürünü olan bu yazı okunduğunda, İstanbul'a havadan saldırmanın imkânsız olduğu anlaşılacaktır.

Saygılarımla

İ Ç İ N D E K İ L E R

KIBRIS OLAYLARI

İKİ ARABULUCU: CYRUS VANCE VE MANLİO BROSİO
Atina ve Ankara arasında mekik dokuyanlar

Kıbrıs gerginliğinin barışla mı, yoksa savaşla mı sona ereceğinin belli olmadığı günlerde Başbakanlığa çağrılan İnönü, Demirel'e, "buhran"ın çözümüyle değil, "mesele"nin çözümüyle ilgili bir soru sordu. Çünkü Demirel'in, "Vance, bunları Yunanistan'a kabul ettirmek için teminat verdi" diye anlattığı şartlar sadece, "buhran"ı çözecek nitelikteydi.

Demirel,

"— Hele bu buhranı halledelim de, sonra da meseleyi halledecek köklü çareleri müzakere ederiz, Paşam" dedi.

Demirel'in, bir savaşı hiç istemediği, buhranı Türkiye'nin ve kendisinin prestijini az-çok kurtaracak bir biçimde çözmekle yetinmeğe arzulu olduğu açıktı. Yunan Cuntasının askeri geri çekmeyi, tazminat vermeyi kabul edeceğini haber veriyor, "Artık, harp sebebi kalır mı o zaman. Paşam?" diyordu.

Başbakanın, Muhalefet liderinden "Evet" cevabını almayı şiddetle arzuladığı anlaşılıyordu. İnönü,

"— Bu şartları Yunanlılar kabul ettiler mi?" diye sordu.

Eğer Demirel Hükümeti, ilk ültimatomunda veya notasında -bunun metni hâlâ açıklanmış değildir- bu şartları konuştuysa ve Yunanistan da bunları kabul ettiyse, Demirel'in çok endişe ettiği "harp"e lüzum kalmıyordu. Demirel'in bütün telâşı, bu izlenimi yaratmaktı. Oysa ki, Yunanistan ve Türkiye'nin kabul ettiği şartlar, ünlü "Kanada Plânı"ndan başka birşey değildi.

İnönü'nün, Demirel'le yaptığı bu konuşmada kendisine sorduğu "Peki, mesele nasıl halledilecek?" sorusu ise, günler ilerleyip toz duman yatışınca günün sorusu haline geldi.

"Aman, beni tutun!" politikası

Hükümetin, -TRT tarafından meşhur edilen ve bir espri olarak halkın çok tuttuğu- "kararlı, azimi ve yoğun çalışmalar'ı'nın sonucu, "başarı" diye sunulmağa çalışılsa da, bunca heyecan ve gerginlikten sonra, beklenen sonuç olmaktan çok uzaktır.

Boğaziçi ve Geçitkale köylerine vukubulan tecavüzün ilk günlerinde mesele, Hükümetçe, aniden doğmuş bir buhranın çözümü şeklinde ele alınmıştır. Ama gün geçtikçe gerginlik artmış ve mesele, bir millî

ANA MUHALEFET PARTİSİ LİDERİ İNÖNÜ VE GAZETECİLER
Akil için yol tektir

Mesele mi, yoksa buhran mı?

şeref ve gurur meselesi haline gelmiş, sonuç değişmiştir. Başlangıçta istenen, buhranın çözümü iken, aradan geçen birkaç gün içinde, değil Kıbrıs'ın alınması, Yunanistan'a "iyi bir dayak atılması" istenilmeğe başlanmıştır.

TRT bu istikamette yorum yapıyor -ki bu yorumlar Dışişleri Bakanlığınca hazırlanıyordu-, yetkililer bu hava içinde konuşuyorlardı. Bir Bakan, o günlerde, kuliste şöyle demişti:

"— Bu işin dönüşü yoktur. Bu mesele bu defa kökünden halledilecektir.."

Ama bu istek, bir askeri hareketi zorunlu hale getirince, bu defa, nedense, "meselenin kökünden halli" bir tarafa bırakıldı ve "buhranın halli"nden bahsedilmeğe başlandı. İşte Türk halkoyuna yutturulmağa çalışılan oyun, budur!

Aslında Hükümet, Kıbrıs'taki son katliam sırasında bir müdahale fırsatını kaçırmıştır. Ama Hükümetin, sonraki günlerde bu fırsatı tekrar yakalamadığı söylenemez. Harp hazırlıkları, milletçe kabul edilen, hattâ elzem görülen harp isteği, Yunanistan'a verilen mühletli isteklerin birkaç defa reddi, bu fırsatı bol bol yaratmıştı. Ama bu fırsat her ortaya çıktığında esrarlı bir şey oldu ve fırsat kullanılamadı.

Bunu, bağımsız milletvekili **Reşat** Özarda şöyle izah etti:

"— Bu, AP'li Hamido'nunkine benziyen **bir** davranıştır. Nasıl ki Hamido, kürsüye saldırırken 'Tutmayın beni!' diye bağırırsa -ki bu, aslında, 'tutun beni' demektir-, Demirel de öyle yaptı. Bir yandan, harp edeceğini ilân ederken, bir yandan da diplomasiyi ve arabulucuları işin içine sokmak için elinden geleni ardına koymadı..."

Dış çekişmeden iç çekişmeye

Yunanistan'ın kabul ettiği bazı günlük şartlara razı olunup mesele soğutulduktan itibaren, günlerdir devam eden gerginliğin yerini önce biz hayal kırıklığı, sonra şiddetli bir öfke aldı.

Buhranın harba dönüşümü ihtimalinin devam ettiği anlarda, doğrusunu söylemek gerekirse, ordusuyla, milletiyle, muhalefetiyle, sorumluluk bakımından, herkes kusursuz ve yekvücuttu. İktidar destekleniyordu. Bu, kaçırılan tarihi bir fırsattı.

Şimdiyse iç tenkit ve mücadele başlamış ve alevlenmiştir. Türkiye, bu son buhranda bütün prestijini ve ağırlığım ortaya atmış ve doğrusu, karşılığında bir elma şekerinden fazlasını almamıştır. Bu elma şekerinin "zafer" diye ilânı ise, dışa dönük öfkeyi Demirel'e yöneltmiştir.

Gensorular, muhtıralar birbirini izlemekte, Hükümet bir yaylım ateşine tutulmuş bulunmaktadır.

Örneğin CKMP'nin Başbakan hakkında verdiği gensorunun gerekçesindeki bazı ithamlar yenilip yutulur cinsten değildir. Bu gerekçede, Demirel Hükümeti "dünya efkârına blöf sıkmak'la, "iç efkârı aldatmak"la suçlanmıştır.

Tenkitler, genellikle, "bu dağ, doğura doğura bu tavşanı mı doğuracaktı?" havasım taşımaktadır. Yunanistan'ın, her zaman tekrar sokabileceği askerini Kıbrıstan geri çekmesi, üç - beş kuruşluk tazminatı kabul etmesi, bundan önce de defalarca Adadan geri aldığı Grivas'ı bir kere daha Atina'ya getirmesi kimseyi tatmin etmemektedir. Demirel, güç durumdadır. Türk kamu oyu, belki, sosyal ve ekonomik meselelerdeki inceliği kavrıyamaz ve bu yönden yediği kazıkları sezemez. Ama, şu son buhranı anlıyacak kadar "asker ruhu" taşımaktadır!

Silâhlı Kuvvetlerin şu sonuçtan memnun olup olmadıkları merak konusudur: İkinci Dünya Harbinden bu yana en büyük hazırlıkları ve yorgunlukları sırtlamış olan ordu, bunu bir blöf uğruna yapmamıştı. Mevzie gidiş heyecanlı, bekleyiş zahmeti olur. Ya, tek kurşun atmadan dönüş?

Herhalde, askere en zor gelen, günlerce süren eziyetli bekleyişten sonraki sonuçsuz dönüştür.

Kulağa Küpe

Tavuk ve Kısrak

Yeni doğurduğu yavrusunun yanında sessiz soluksuz yatmakta olan kısrak, ortalığı velveleye veren tavuğa sormuş:

"— Kardeş, ne- bağırıyorsun? Birşey mi oldu?"

Tavuk, kasıla kasıla gıdaklamış:

"— Yumurtladım be!"

Kısrak, tattı tatlı gülmüş:

"— Herkes marifeti kadar bağıracak olsa.."

Sürtüşme mi?

Askerî liderlerin, bu sonuçsuz dönüşü engellemek için direndikleri anlatılmaktadır. Mutabakat öncesinde; Demirel'in askerî liderlerle yaptığı toplantının açığa çıkan sonucu, bunu göstermektedir. Anlaşmaya bir adım kala yapılan bu, toplantıda askerî liderler, kesin sonuç alınmadan alarm haline son Yermenin sakıncalı olduğunu ifade etmişlerdir.

Hükümet ile askeri liderler arasında bir başka anlaşmazlığın, buhran devam ederken, sıkı yönetim ilânı isteğinden çıktığı belirtilmektedir. Ordunun bu yoldaki arzusuna Hükümet katılmamıştır. Söylenen, Hükümetin bütün üyelerinin, buna razı oldukları, fakat Ulaştırma Bakam Saadettin Bilgiç karşı çıktığı, için kararın alınamadığıdır. Ama bu, Demirel'in iki yönlü bir taktiği de olabilir. Böylelikle, hem istemediği bir şeyi yapmamak için mazeret bulmuş ve hem de AP içindeki kuvvetli bir rakibini ilâhların gazabına terketmeyi düşünmüş olabilir.

Meselenin bu şekilde son bulmasından en kârlı çıkan, Amerika'dan gelen haberler doğruysa, New York' lu avukat Cyrus Vance oldu. Atina ile Ankara arasındaki maçta, bütün gözlerin heyecanla izlediği bir ping pong topu halinde gidip gelen Vance, bu dinamizmi ile "becerikli ve akıllı bir diplomat" sıfatına hak kazandı. Hem de tam, Amerika'da Savunma Bakanı aranırken!..

Bazı yorumlara göre, Vance'in Kıbrıs buhranında oynadığı rol, kendisi için bir imtihandır. Bundaki başarısı, kendisini, McNamara'dan boşalmak üzere olan Savunma Bakanlığı koltuğuna oturtacaktır. Vance'in, epey uzun bir süre, Pentagon'da 2 numaralı adam olarak bulunduğu düşünülürse, bu tahmin pek de spektaküler olmasa gerektir.

KOMUTANLAR TOPLANTIDAN ÇIKIYORLAR
İki yolun ağzında: Savaş ve Barış

Bir görüş

TUTULAN DİLLER

GERİDE bıraktığımız haftalar, yalnız Türkiye'nin dış ilişkilerinde ne derece "eli kolu bağlı" durumda olduğunu ortaya koymakla kalmadı, aynı zamanda "politik kadro'nun çapım da gözler önüne serdi.

"Politik kadro" deyince hep, iktidardaki yöneticileri anlamamak gerek. Bunun içine iktidarıyla, muhalefetiyle Türkiye'nin önde gelen bütün politikacıları giriyor: halk yığınlarının kaderi üzerinde söz sahibi olan veya olmak iddiasıyla ortada görünenler... İşte, yığınları karanlıkta bırakarak kötü sınav veren bu topluluğun tümüdür.

"Karanlıkta bırakma" sözü, Parlâmentodaki Kıbrıs görüşmelerinin kapalı oturumlarda yapılmış olmasıyla ve diplomatik görüşmelerin tam bir gizlilik içinde sürüp gitmesiyle ilgili değil. Bütün bunlar, dış politika görevinin tabiatından doğan durumlar. Asıl karanlıkta bırakış, çok daha geniş anlamda ve çapta olmuştur. Türkiye'deki politik kadro, Kıbrıs konusunun asıl düğüm noktasını yığınlara anlatabilmiş olmaktan henüz pek uzaktır.

ŞU nokta çok acı: Türk toplumu, aşağı yukarı bir hafta süreyle, tam bir şaşkınlık içinde, kendi kaderinin New York'lu bir avukata havale edilişine seyirci kalmak zorunda bırakılmıştır. O günlerde ortada ne partiler görünüyordu, ne de liderler. Hükümetin yetkilerini yenileyenler, ellerinden geleni yaptıklarım sanarak otururken, sorumlu yöneticiler de bütün umutlarım Mr. Vance'ın çabalarına bağlamış durumdaydılar. McNamara'dan boşalan yere konabilmek için yorulmakbilmezliğini ispat hevesine kapılan avukat da günler günü başkentler arasında Türk halkının onur belgelerini taşıdı durdu. Buna karşılık, partilerin yönetici kadroları susmakta, bu susuşa büyük devlet adamlığı pozları ve şöyle sözler eklenmekteydi: "Ciddî dakikalar yaşıyoruz; ulusal bütünlüğü korumak herzamandan daha çok önem kazanmıştır; böyle durumlarda Hükümeti rahat bırakmak gerekir". Bu tutumun en tipik belirtisi, CHP liderinde görüldü. Muhalefette olduğu zamanlarda asıl görevlilerden, hattâ kendi görev zamanındakinden daha çok "sorumluluk duygusu"na kapılan lider, Hükümetin davranırlarını kolaylaştırıcı bir tutum İçinde olmayı devlet adamlığının gereği saymaktaydı.

GERÇEKLER, en etkili ve keskin çizgilerle, ortamın ve sinirlerin en gergin olduğu dönemlerde anlatılabilir; gerçeklerin tokadı ancak böyle zamanlarda insanları içlerinden sarsar. Türkiye'nin, Kıbrıs konusunda bugünkü duruma gelişi, uzun yıllardanberi izle-

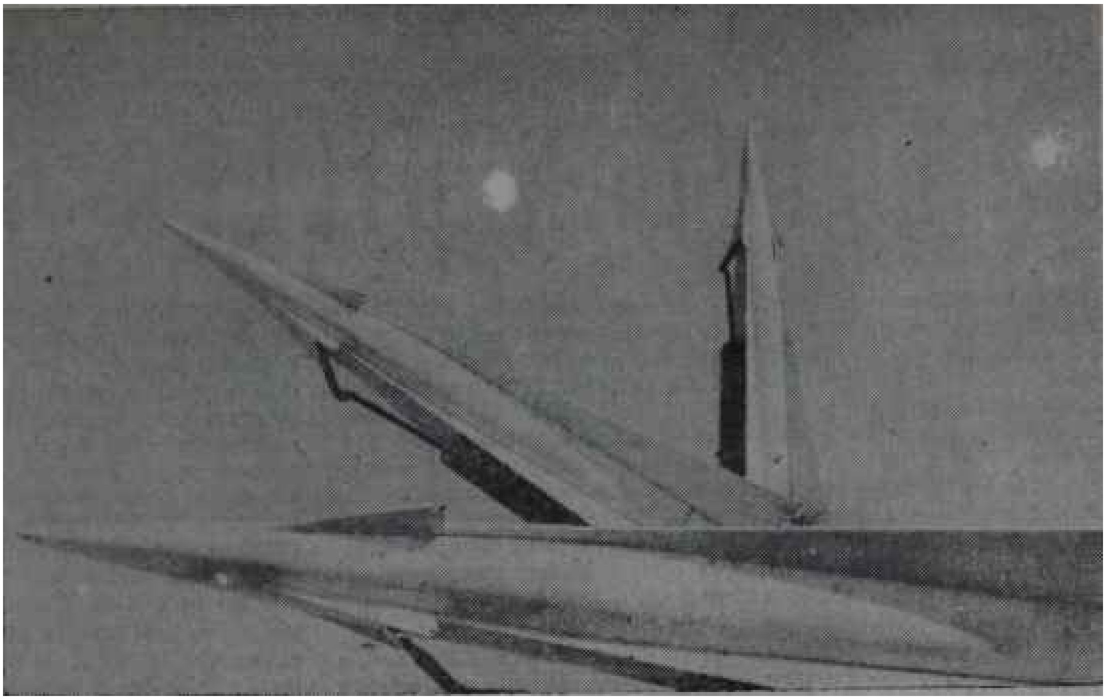

nen politikaların, hem de yalnız diplomasi alanında değil, ekonomik ve sosyal alanlardaki politikaların sonucu. Partilere ve liderlere düşen görev, o politikalar zinciriyle bugünkü durum arasındaki bağlantıyı, geçmişle ilgili suçluluk komplekslerine kapılmadan, en anlayışsızların bile anlayabileceği bir dille ortaya koymaktı. Susmak ve bu susuşu "sorumlu devlet adamlığı" mazeretine büründürmek, bugünkü İktidarı ileride kolaylıkla vurabilmek için rahatlık sağlar ama, toplum önündeki büyük sorumluluktan insanları kurtarmaz. Susmayıp, konunun en çanakçı yönüne, Türkiye'deki Amerikan egemenliğine dokunmadan konuşmak da sorumluluğu kaldırmıyor.

Ortada "bağımsız, askerlikten arınmış, Türk topluluğuna güvenlik sağlayıcı federatif yapıya kavuşturulmuş Kıbrıs Cumhuriyeti" diye özetlenebilecek belli bir amaç ortaya koyan, bugünkü durumun nedenlerini yalnız dış politikadaki tutumla değil, ekonomik ve sosyal etkenlerle de açıklayan tek kuruluş olarak Türkiye İşçi Partisi var. CHP'nin -askerden arınmıştık dışında- hayli berraklaşan tutumu bile bu açık - seçikliğin yanında çok kişiye hâlâ bulanık geliyor. Ama ne var ki TİP'in de lideri, aslında büyük önem taşıyan, fakat emperyalizm ve yeni sömürgecilik konularındaki davranışlar bakımından Türk kamuoyuna henüz Kıbrıs kadar anlamlı gelmeyen bir dâva için en kritik günlerde uzaklara gitmekle kötü puan aldı.

Mümtaz Soysal

TÜRKİYE'nin politik kadrosu, konunun asıl düğüm noktasını, yani bugünkü durumla Amerikan ittifakı ve amerikanvâri ekonomik politikalar arasında ne gibi bir bağlantı bulunduğunu açıkça gözler önüne sermedikçe, "yığınları aldatmak" ithamına topluca hedef olmaktan kurtulamıyacaktır. İşin asıl önemli yanı, bu ithamın doğrudan doğruya yığınlardan gelecek olması. Politik kadro, kendilerine de belli bir yer ve görev tanıyan içli - dişil düzenin rahatlığı içinde, uykuyu sürdürmeğe nekadar çabalarsa çabalasın, olaylar, en koyu uykudakileri bile uyandıracak kadar açıklık kazanıyor. "Olayların gerisinde kalmış adam" damgasını yemek istemeyenler acele etmelidir.

AJAX FÜZELERİ ATIŞA HAZIR BEKLİYOR
Düşman uçaklarına duman attıracak

İSTANBULUN KORUYUCU MELEKLERİ

Bir savaş çıkar ve Yunanistan hava kuvvetleri, 3 milyon insanın yaşadığı İstanbul'a saldırırsa, sonuç ne olur?

Yetkili askerî uzmanların verdiği bilgiye göre, olacaklar şudur:

Gaziosmanpaşa ilçesinin batısına düşen tepelerden birinde yerin altına yerleştirilmiş füze atış kontrol merkezindeki çeşitli radar ekranlarında bazı ışıklı sinyaller belirmeye başlıyacaktır. İstanbul'a saldırmak amacıyla havalanan Yunan bombardıman uçağı veya füzesi, ilk sinyaller belirmeğe başladığında, daha Türk sınırlarından içeri girmiş bile değildir. Hedef takip radarları tarafından tesbit edilen düşman, artık, tuzağa düşmüş demektir. Hedef takip radarları, aldıkları bilgiyi, ânında, otomatik olarak yakalama radarlarına aktaracaklar ve yer üstünde alarm halinde bekliyen füze, atış için ayarlanacaktır. Düşman füze ise, Hercules füzesi; uçak ise, Ajax füzesi harekete geçirilecektir. Bütün bu faaliyetler dakika, hattâ saniyeler içinde cereyan etmektedir. Yer üstündeki füze, rampasında tatlı bir kavis çizip hedefe yöneltildikten itibaren mesele, bir düğmeye basılarak füzenin ateşlenmesinden ibarettir. Bu anda, füze, büyük bir gürültü ve cayırtıyla harekete geçecek, ödce yavaşça yükselecek, sonra hızlanacak ve gitgide küçülerek ufukta kaybolacaktır.

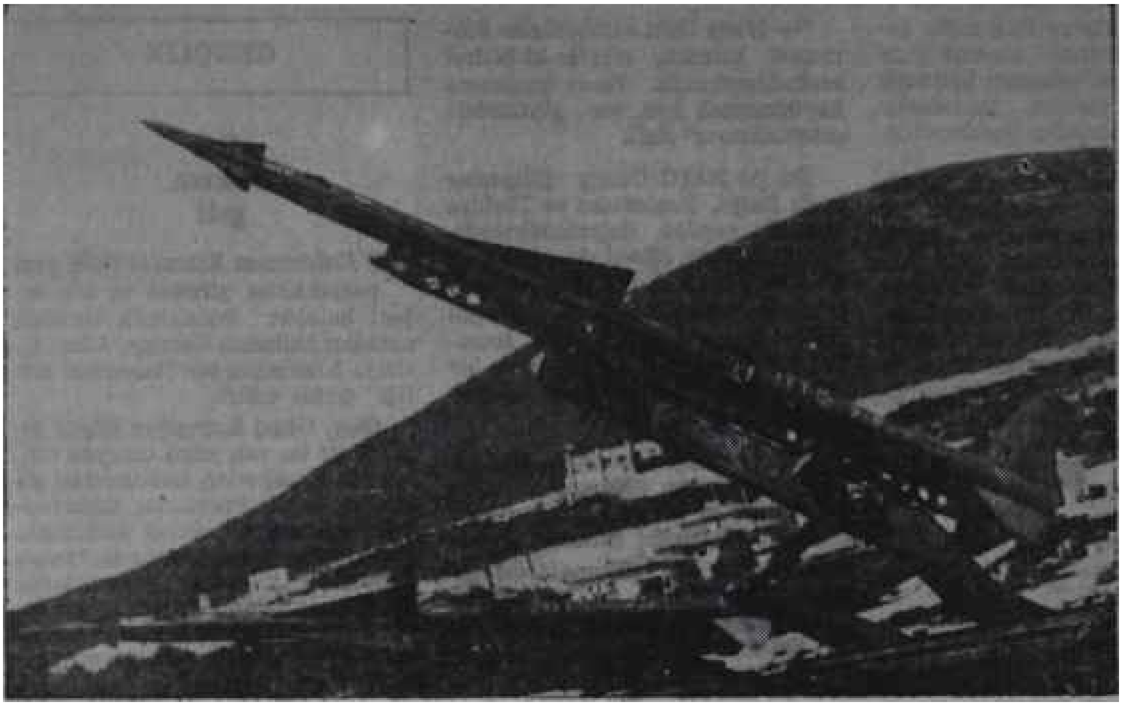
' Çok İstanbullu, bunu bir jet uçağı sanacak, şöyle bir göz atıp işine devam edecektir. İstanbul'u birkaç saniye içinde geride bırakacak olan Türk füzesi ise artık ayarlanmış ve düşman uçağı veya füzesine bir elektronik mekanizma ile kilitlenmiştir. Hedefi bulmamasına ve yok etmemesine imkân yoktur. Türk füzesinin hedefi bulacağı nokta, istanbul'un çok uzağında, belki de sınıra yakın bir yerde olacaktır. Patlama vuku bulduğunda, 15. Füze Üssü Kontrol Merkezindeki füzeciler "Tamam!" diyerek gülümsiyecekler ve el sıkışacaklardır. İstanbul'daki 3 milyon insan ise ne bu gülümseme ve el sıkışmadan ve ne de göğün derinliklerinde vukubulan patlamadan haberdar olacaktır.

İstanbul niçin vurulamaz?

Son günlerde, Taşlıtarla'daki işçiden Topağacı'ndaki zengin dula kadar bütün, İstanbulluların kafasını kurcalayan meseleye yukarıdaki teknik cevabı veren askeri uzmanlar şöyle demektedirler:

"— İstanbul, herhangi bir düşman uçağı tarafından bombardıman edilemez ve kolay kolay hava taarruzuna uğrayamaz!"

Düne kadar, İstanbul'un, Eskişehir, Bandırma ve Yeşilköy'deki jetler tarafından korunmakta olduğu sanılıyordu. Gaziosmanpaşa civarındaki tepelerden birine yapılan bir gezi sonunda görüldü ki İstanbul, jetlerden daha hızlı uçan, daha vurucu güce sahip bulunan güdümlü füzeler tarafından savunulmaktadır. Denilebilir ki, herhangi bir savaş ânında İstanbul'un kaderi, bu

HERCULES FÜZESİ RAMPADA
"Hazır ol cenge, eğer ister isen sulh-ü salâlı"

füzeleri ateşliyecek parmaklara bırakılmıştır.

Koruyucu birliklerden biri, 15. Füze Üssüne bağlı 2. Füze Grupunun 7. Güdümlü Füze" Filosudur. AKİS muhabiri, Genel Kurmay Başkanlığının iznine rağmen, daha kapıdan girmeden önce tepeden tırnağa aranarak içeri alındı. Bu arama ameliyesine, gazetecinin yanında bulunan subaylar da tâbi oldular. Gazeteciyi götüren şoföre ise, arabadan dışarı bir adım attırılmadı.

Füze Üssü gezilirken, herkeste bir heyecan vardı. Etrafından kuş uçurtulmıyan bu yerdeki subay ve erlerde büyük bir titizlik ve ciddiyet görülüyordu.

Tamamen kamufle edilmiş tesisler Füze Üssüne ait özel bir arabayla, çeşitli tel örgülerden geçilerek gezildi. Yer altındaki kumanda merkezinden, rampalarında hazır bekliyen füzelerin nasıl çalıştırıldığı gösterildi. Özellikle, Hercules adı verilen, atom başlıklı güdümlü füzelerin, rampalarının harekete geçirilişi ilginçti. Mesleklerinde ihtisaslaşmış erlerin, bir-iki dakika içinde füzeleri atışa hazır duruma getirişleri, göğüs kabartıyordu. Yatık durumdaki füze yüklü rampaların, harekete geçerken çıkardıkları, kulakları tırmalıyan siren sesleri, unutulacak gibi değildi.

Film filoları

Burası, Türkiye'nin ilk güdümlü füze birliğidir ve dokuz yıl önce kurulmuştur. İstanbul'un kritik bölgelerinin aktif savunmasını yapan 15. Füze Üs Komutanlığı, iki füze grupundan meydana gelmektedir.

Boğaziçi'nin iki yakasındaki iki füze grupunda, dörder tane güdümlü füze filosu bulunmaktadır. Batıdan gelecek herhangi bir hava taarruzunu ilk anda yok edecek olan, 5, 6, 7 ve 8. füze filolarıdır. İstanbul'u, sekiz füze filosu savunmaktadır.

15. Füze Komutanının verdiği bilgiye göre, güdümlü füze birlikleri, 1953 yılından itibaren, "Nike - Ajax" sistemi olarak, Amerika'da kullanılmaya başlamıştır. Nükleer harp başlıklarının kullanılmağa başlaması, daha yüksek performanslı hava hedef tehlikesinin artması ve değişik elektronik karıştır» manın kullanılması karşısında yetersiz kalan "Nike - Ajax" sistemi üzerinde çalışmalar yapılarak, 1958 yılından itibaren, sıra ile, "Nike • Hercules", "Nike - Zeus" ve "Nike - X" sistemleri geliştirilmiştir.

İlk sistemin kabiliyeti, 600 Knot -yaklaşık olarak 940 kilometre- hızla giden B-47 tipindeki bir bombardıman uçağını 15 bin metre yükseklikte yakalayıp tahrip edecek güçteydi. İstanbulu koruyan füzelerin gücü, bunu çok geçmiş bulunmaktadır. Örneğin, Yunanistan'dan havalanan ve saatte 3 bin 700 kilometre hızla giden bir bombardıman uçağını, daha şuurdan içeri girmeden yakalayabilmekte ve tahrip edebilmektedir. Ayni şekilde, havadan atılan füzeler ve kıtalararası balestik füzeler de çok uzak mesafelerde yakalanıp tahrip edilebilmektedir. Bunları üsteki atış kontrol bölgesinden yönetenler ise, son yıllarda aldıkları atış birincilikleri ile dünyada ün salmış, Türk subay ve assubaylarıdır.

Türk füzecileri birinci

Türkiye'ye **yapılacak** herhangi **bir** saldırıyı etkisiz kılmak a**maçıyla kurulmuş olan ve tamamen Türk** subay, assubay **ve** erlerince **yönetilen bu Füze Atış Kontrol** Bölgesinin **önemli bir** görevi **bulunmaktadır. Zira, aldaki silâh ne kadar güçlü o**lursa olsun, hedefe **isabet ettiremedikten sonra,** hiç **bir** değer taşımamaktadır. **Onun** içindir ki Atış **Kontrol** Bölgesi, Füze Üssünün âdeta beynini teşkil etmektedir. Görevi, hedefleri yakalamak, teşhis etmek ve gerekli süre içinde etkisiz hale getirmektir. Bu sebeple, bu bölgede "üçlü" bir radar **sistemi kullanılmaktadır. Bunlar, "yakalama** radarları", "hedef **takip radarları" ve "füze** takip **radarları"dır, İstanbul'a saldıran bir uçak veya**

füze, hedef takip ve füze takip radarlarının görüntü alanına girdi mi, Boğaz'ın iki yakasına üslenmiş sekiz, füze filosundan kurtulması için, artık bir mucize gerekmektedir.

Füze atışlarını yönetmek, büyük maharet ve ince hesap isteyen bir iştir. Bu sebeple kendilerini yetiştiren Türk havacılarının, yedi yıldanberi atış alanlarında aldıktan dereceler, gerçekten övünülecek niteliktedir. Nitekim 1966'da, Amerika'nın Teksas eyaletindeki Mc Gregor atış alanında yapılan füze atışlarında Türk havacıları, 100 üzerinden şu puanları almışlardır:

1. Füze Filosu yüzde 96.5
2. Füze Filosu 96.6
3. Füze Filosu " 97.3
4. Füze Filosu 95.7
5: Füze Filosu " 98.3
6. Füze Filosu " 98.3
7. Füze Filosu " 100
8. Füze Filosu " 98.77

Üssün ortalaması, yüzde 97.63'-tür.

Hayat aksamamalıdır!

7 Füze Filosu, üç yıldanberi daima yüzde 100 isabet kaydederek, "Âjax" **-"Harp** İlâhı"- **heykelini** kimseye kaptırmamıştır. Bu **filonun** komutanı genç ve dinamik Binbaşı Necip Coşkuner,

"— Harp İlâhı sembolünün filomuzda kalması, elbette ki bizleri sevindirmektedir. Bunu başkasına kaptırmamak için, var gücümüzle çalışmaktayız" dedi.

Bu yıl NATO Güney Bölgesine bağlı İtalya, Yunanistan ve Türkiye arasında yapılan değerlendirmede, ayrıca S. Füze Filosu da birinciliği almıştır. Halen 15. Füze Üssüne basili bütün filolar, 24 saat aralıksız görevleri başında bulunmakta, İstan - bul hava savunmasını başarılı bir şekilde yapmak için gayret göstermektedirler.

Milletçe harp havasına girdiğimiz şu günlerde, savunma hazırlıkları elbette ki yalnızca İstanbul için değildir. Memleket, çapında savunma hazırlıkları yürümektedir. Amaç, harp halinde, işlerin tıkır tıkır yürümesinin tedbirlerini almaktır. Savunma tedbirleri yürümeli, hayati işler aksamamalıdır. Savaş halinde, Meclisin, Hükümetin, Anayasa Mahkemesinin çalışacağı gizli ve muhkem yerler hazırdır. Mesela Yargıtay üyeleri, geçenlerde şu direktifi 'almışlardır: "Çalışmalarınıza, Ankara dışında bir yerde devama hazır olun. Çamaşır, elbise ve yükte hafif, pahada ağır eşyalarınızı hazırlayın."

M. A. B. •

GENÇLİK

Gel tezkere gel!

AP İktidarının Kıbrıs'la ilgili yeni pazarlıklara girmesi ve bir askerî harekât ihtimalinin şimdilik ortadan kalkması üçerine. Adayı istilâya hazırlanan bir "komando birliği" terhis edildi.

Olay, Genel Kurmayın bilgisi dışında ve bu salı günü cereyan etti. Ne var ki askerler, tezkerelerini aldıkları halde kışlalarını terketmiyor ve karargâh olarak kullandıkları binanın geniş salonunda, "yakın boğuşma" talimleri yapıyorlardı. Gerçi komutanları, "Artık Adaya çıkamayız" diyerek üzüntüsünü belirtmiş ve "tezkereci" olduklarını söylemişti ama, inatçı bazı komandolar, ne olur ne olmaz diye, idmansız kalmak istemiyorlardı.

Oysa ki o "ocak"a ne umutlarla, ne heyecanlarla gelmişlerdi!.. Kendilerine elbise verilmemiş, silah verilmemiş ve hattâ yumuşak bir talim alanı bile gösterilmemişti. Buna rağmen, Polatlı yolu üzerindeki boş bir arsada, komutanlarının nezaretinde ilk talimlere başlamışlar - dı. Eğitim plânları, birliğin kur-

MTTB'Lİ GENÇLER ASKERCİLİK OYNUYORLAR
Boşa giden emekleri

maylarınca hazırlanmıştı. Önce judo ve silâh kullanmasını öğrenecekler, sonra da temel eğitime geçilecekti.

Nitekim ilk gün, judo çalıştılar. Judo öğretmenleri biraz acemi olmakla beraber yine de işe yarıyor ve birlik mensupları kafa ve kollarının kırılması pahasına, çan ve gönülden, judo öğrenmeğe gayret ediyorlardı. Hava soğuk, yerler çamurdu. Devamlı hareket halinde olduklarından, soğuğu pek farketmiyor, fakat çamura bir çare bulamıyorlardı. Yerdeki taş ve dikenler de hayli can yakıcıydı.

İlk günkü çalışmalarda, 11 çeşit judo oyunu öğretildi. Fazlası kısmet olmadı. Çünkü artık, Adaya çıkma ihtimali kalmamıştı. Oysa ki, onlar, bu çıkışın plânlarını bile hazırlamışlardı, Ya öncü birliklerle beraber hareket edip Adadaki bir Rum direnişini önleyecek, ya da Rauf Denktaş'ın yaptığı gibi yapacaklardı.

Ama ne yazık ki, kısmet olmadı. AP İktidarı, artık komando gibi yürümeye bile başlamış olan gençlerin heveslerini kursaklarında bıraktı. Salı günü, MTTB'nin Konur sokaktaki . merkezînde toplanan komando adayları, bir yandan '"son durum"u gözden geçirirken, bir yandan da, Kıbrıs'a çıkamamanın üzüntüsünü birbirlerine anlatmakla meşguldüler.

YILMAZ GÜMÜŞBAŞ •

POLİTİKACILAR

Anlaşıldı Vehbinin kerrâkesi!

Ziya Termen, Senatoda gündem dışı söz aldığında, ne diyeceğini herkes merak ediyordu. AP'li senatörler içinde bellibaşlı hatiplerden biri olan Termen; uzun ve ağdalı bir girizgâhtan sonra, heyecan dozu gittikçe artan bir üslûpla şunları söyledi:

"— Harbin ne olduğunu iyi bilen, son yıllarda karınlârı ancak doyan ve sırtlan gömlek gören Türk ve Yunan milletlerinin kıyacıya bir felâketten kurtarılmalarını öngören medenî bir anlayışla ve bütün gücümle harbe hayır diyor, isyan ediyorum ! İnsansız kalacak bir Kıbrıs uğruna, asırlık emek ve meşakkatlerin yarattığı sanat ülkesî Yunanistan, şeref ülkesi Türkiye tehlikeye atılmamalıdır!"

İngiltere'nin de katılacağı bir "sabırlı müzakere"yi dönüp dolaşıp ısrarla tavsiye eden Termen, konuşmasını, "askerlere, mitingcilere ve Hükümete sulh ve akıl diye haykırmak istediğini" ifade ederek bitirdi.

Bu "sulh havarisi"nin ani telâşının sebebi önce anlaşılamadı. Konuşması soğuk, duş etkisi yaratmıştı. Sonra bir senatör, Termenin telâşını şöyle izah etti:.

"— Canım, bizim Ziya, Ege sahillerinde Marmaris'te 23 milyon liraya malolmuş bir turistik tesisin ortağıdır. Harp olursa, motel, bombalarla yıkılmasa bile, müşterisiz kalır.."

Bu sözleri önce ciddiye almayanlar, tahkik edince doğru olduğunu gördüler. Türk ve Yunan milletlerinin ancak son yıllarda sırtlarının gömlek görür hale geldiğini, bu bakımdan harp etmemeleri gerektiğini millî ve insanî bir telâşla haykıran Termen'i anlamak, onun son yıllarda el attığı yatırım sahasını Öğrenince çok, ama pek çok kolaylaşıyordu.

Parlâmentoda randevu

Bu salı günü, öğleden sonra tansiyon çok gergindi. Türk donanmaşı, Kıbrıs karasularına teğet çizerek dolaşıyor, jetlerimiz Lefkoşe'ye dalış yapıyorlardı. Bir "mühletti ültimatom "dan söz ediliyordu. Yunanistan'da bir yetkili, harbin hiç bu kadar yaklaşmadığını söylemişti. Gazeteciler sabaha kadar, nöbet tuttular. Sabah erkende bir haber duyup heyecanlandılar: Miletvekili ve senatörler Mecliste toplanıyorlardı. Saat, o sırada, 7.30'du.

Alelacele Meclise koşanlar, parlâmento üyelerinin yarısını orada buldular. Ne oluyordu? Ani bir gelişme üzerine Meclis, olağanüstü toplantı mı yapacaktı? Yoksa Yunanistan'a harp mi ilân ediliyordu?

Birisi cevap verdi:

ZİYA TERMEN
Yatırım ve kaldırını meselesi

PARLÂMENTODA NATO PARLAMENTER GRUBU SEÇİMLERİ
"Güleriz ağlanacak halimize!."

"— Yok yahu! Nato Parlamenterleri Türk Grupu ile Parlâmentolararası Birliği Türk Grupu seçimleri var!"

Mesele, Meclis bütçesinden, bol ödenekli dış gezi meselesiydi. Bu iki gruptan birine seçilmek, yılda biriki dış gezi imkanı yaratıyordu. O gün, sabahın küründeki kaynaşma-

BİR MİSYONERİN PORTRESİ

Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay, yakında resmen ziyaret edeceği Suudi Arabistan ve Libya'ya, beraberinde bir islâm misyoneri de götürecektir. Resmi heyete, Cumhurbaşkanlığınca seçilerek dahil edilen bu misyoner, AP Tokat milletvekili Osman Saraç'tır. Meclis Albümünün 107. sayfasındaki resminin altında, iş ve ihtisas karşılığı olarak, "İslâm Misyonerliği" yazdı olan Saraç'ın resini heyete dahil edildiğine dair yazı, Cumhurbaşkanlığınca Meclise gönderilmiştir.

Kıbrıs buhranı yüzünden Sunay'ın gezisi yakın bir tarihe ertelenmiştir. Ama buhran halledilmeğe yüztuttuğuna göre, bu gezi fâzla gecikmiyecek; müslüman olmak için, Türk Cumhurbaşkanı ile birlikte kutsal topraklara ayak basacak olan "İslâm Misyoneri"ni bekleyen zındıklar, hak dinme intisap için çok vakit kaybetmeyeceklerdir.

Osman Saraç, ilginç bir kimsedir. En genç milletvekillerinden -dir. 33 yaşını yani doldurmuştur. Mavi gözlü,"kumral, şişmancadır. Papyon takmaktadır. Tokat'ın Erbaa ilçesinde doğmuştur. Kahire'de İlahiyat öğrenimi yapmış ve sonra İstanbul Yüksek İslâm Enstitüsü'n de Arap Dil ve Edebiyatı hocası olmuştur.

İslâm Misyoneri

"— Misyoner kelimesinin karşılığı sizce nedir?" sorusuna, papyonunu düzeltip, avuçlarını çenesi hizasında birleştirdikten sonra şu cevabı verdi:

"— Misyonerlik, kendi dindaşlarına bilmediklerini öğretmek, diğer dinlerde olanları da ikna yoluyla, akıl ve mantıkla kazanmağa uğraşmaktır. Kelime mâriasiyle, vaaz ve irşad karşılığı sayılabilir.."

"Misyoner" kelimesini, 1959 baskılı Türk Dil Kurumu Sözlüğü de, küçük bir farkla, böyle izah etmektedir. Sözlükte, kelimenin karşılığı şöyle açıklanmıştır: "Bir dini ve özellikle hristiyanlığı yaymağa çalışan kimse".

Görüldüğü gibi, sözlüğe bakılırsa, misyonerlik, hristiyanlığa özgü bir faaliyettir. Saraç ise bu faaliyeti müslüman lığa uygulama gayretindedir. Belki de, dünya yüzündeki ilk müslüman misyoner, Osman Saraç'tır.

Saraç, hangi yabancı memleketlerde misyonerlik yaptığım, ne miktarda zındığı müslüman eylediğini açıklamaktan "şimdilik" kaçınmakta, bununla ilgili soruları esrarlı ve mütevazı bir gülümseme ile cevapsız bırakmakta, "Bu hususlarda şimdi konuşmak istemiyorum. Acele etmeyin" demektedir.

Şurası muhakkaktır, ki, bu İslâm Misyonerinin geçmişteki faaliyetlerinden çok, gelecekteki çalışmaları ağırlık taşıyacaktır. Çünkü Saraç, misyonerliği eskiden kendi kısıtlı imkânları ile yapmak durumundayken, şimdi kendisine çok daha geniş ufuklar açılmıştır. Cumhurbaşkanının himayesinde dış gezilere katılmakta, devlet bütçesinden, külliyetli miktarda tahsisat atmakta, diplomatik pasaport taşımaktadır.

TEOMAN EREL

nın, hareketin sebebi buydu. Çok erken saatlerde telefonlar çalışmaya başlamış, bol bol kulis yapılmıştı. Seçilmek isteyenler, arkadaşlarına, "Aman gel, bana oy ver!" diyorlar; "Yahu, üye değilim, aidat yatırmadım" cevabını alınca da, "p meseleyi bana bırak, be kardeşim! Sen gel, yeter ki..." diye ısrar ediyorlardı.

Gerçekten, "o meseleyi sen bana bırak" diyen dış gezi hastaları, çağırdıkları arkadaşlarının aidatlarını cömertçe ödediler! Oy verebilmek için, 60 lira olan aidatı ödemek şarttı. Kendilerinden başka birkaç üyenin aidatım alenen ödeyenler yardı; Nato Parlamenterlerine seçilmek isteyen Kasım Gülek bile kesenin ağzını açmıştı!

Herkesin aday olduğu seçim

Bu kongrelere katılma oranı, Meclisin en önemli oturumlarında bile sağlanamamış ölçüde oldu. Örneğin, Dünya Parlâmentolararası Birliği Türk Grupu kongresine 167 üyeden 157'si katıldı. Kongrelerde hiç konuşma olmadı. Hemen seçime geçildi. Dikkati çeken husus, kongreye katılan hemen her üyenin bizzat adây olmasıydı! Her iki kongrede de aday sayısı 50'nin altına düşmedi. Seçim sonuçları, -Allah için- çok başarılı oldu. Türkiye'yi en iyi temsil edecek nitelikte olanlar seçildiler.

Dünya Parlâmentolararası Birliği Türk Grupuna seçilenlerden Arif Atalay, Abdurrahman Güler, Musühittin Görentaş ve Bedrettin Karaerkek gerçi, lisan bilmemektedirler ama, çok iyi kulisçi olduklarını, dünya ölçüsündeki toplantılarda da bu özellikleriyle memlekete hizmet edebileceklerini, bu zor seçimdeki başarılarıyla ispat etmiş bulunmaktadırlar. Hem, bu dokuz kişilik İdare Heyetinin öteki üyeleri arasında İsmail Hakkı Tekinel Almanca, Mehmet Yardımcı ise Fransızca ve, -Meclis albümündeki ifade ile- "az İngilizce" bilmektedir. Bilenler bilmiyenlere tercüman olacaklar ve bu iş böylece olup bitecektir!

AP'li senatör Ziya Termen'in millî, insanî telâş ve heyecanının kökleri ve parlamenterlerin **sabahın** köründe Parlâmentoya akın edişlerinin nedeni bilindikten sonra. memleketin çok önemli sorunlarının neden yılan hikâyesine döndüğünü anlamamağa elbette; ki imkân yoktur.

ADALET PARTİSİ

Çok renkli sandalya kavgası

Kıbrıs kazanının dumanı Başkentte tüterken, AP Grupunda, Süleyman Demirci'm başarıldığı veya başarısızlığı konusunda birtakım ince hesaplar yapılıyordu. Bir yanda, Yeminliler diye bilinen, **Demrel**'in en has 52 milletvekili, "Kıbrıs Fatihi"nin müstakbel kabinesini kuruyorlar, öteyanda, Yeminlilere diş bileyen aşırı sağcı **grup,** mış gül bahçesindeki gruplaşmaların, çekişmelerin tek sebebi, sandalya kavgası olmaktadır. Hızlı Yeminlilerden Hamdi Madenle cereyan eden şu konuşma, bu hususu doğrulayacak niteliktedir:

"— Yeminli misiniz?"

"— Yeminlilerdenim.."

"— Yemininiz ne üstüne?"

"— Yemin söylenir mi biç?"

"— Ya, Yeminlilerin Gizli Yönetim Komitesi?."

"— Komite mi? Seçimlerden seçimlere toplanır, listeleri hazırlar. Bütün işi o komite düzenler. Biz de uyarız.."

A.P. LİDERİ DEMİREL
Yangına körük

"Beytendi, bu adamlarla işbirliğinin sonuçlarım gördünüz mü? Bir de bizi deneyin" demeye hazırlanıyordu.

Aslında ne aşırı sağcılar, ne Yeminliler ve ne de, "Üçüncü dünya" diye bilinen, kırgınlardan müteşekkil grup arasında bir görüş ayrılığı, prensip anlaşmazlığı, bir lider meselesi vardır. Bu hususu, Yeminlilerin amansız bir muhalifi olarak bilinen AP Bursa milletvekili Barlas Küntay şöyle ifade etti:

"—Yeminlilerle aramızda, ciddi hiçbir ihtilâf mevcut değildir. Lider meselesine gelince; Süleyman Demirel'in alternatifi yoktur. Hattâ, doğrusu, yeminsizler Yeminlilerdin daha çok Demirel'e bağlıdırlar."

Böylece, bütün dikenlerden arın-

Her yenline bir koltuk

Maden'in söz konusu ettiği "seçimler", AP Grup faaliyetleri vs Başkanlık Divanı ile ilgilidir. Yeniden seçilmenin Parti içinde köşebaşlarını tutmakla mümkün olduğunu gören 52 milletvekili, bu amaçlarına varmak için, "Yeminliler" diye bilinen grupta biraraya gelmişlerdir. Bu grupun "Gizli Yönetim Komitesi", seçimden seçime toplanmakta ve Başkanlık Divanından Grup Yönetim Kurulu ve Haysiyet Divanı Üyeliklerine, Avrupa Konseyinden Birleşmiş Milletler delegeliklerine bütün koltukları Yeminliler arasında paylaştırmaktadır. Amaç, koltuk; amacı sağlıyan sihirli formül ise, yemindir. AP'li Nevzat Şener, "Bütün bu hizipleş-

NEVZAT ŞENER
Köşe kapmaca

melerin tek sebebi. Grup yönetiminde bir köşe kapmak mı?" sorusuna:

"— Tabii... Başka ne olacak?" cevabını verdi.

Bir başka AP milletvekili ise, :

"— Mesele bu kadar basit olunca, Süleyman bey de, bu gruplaşmalardan memnun, yangına körükle gidiyor. Böylece, karşısında, birleşmiş kuvvetli bir grup yerine parçalanmış hizipler görmek, kolay

HAMDİ MADEN
"Yeminimiz yemindir!"

yönetim bakımından en uygun ortam oluyor" dedi.

Gerçekten Demirel, hiziplere mavi boncuk dağıtmakta, kimine Bakanlık vaadinde bulunmakta, kimini dış gezilerde yanına alarak, bol bol uyku hapı vermektedirç Yeminliler, Demirel'in gözünde kredileri azaldıkça, ortaya bir umacı salmaktadırlar:

"— Beyfendi, Grupta sağcılar, size karşı yeni bir hareket hazırlığı içindeler.."

Sonra kulisler, dolaplar dönmekte, muhayyel umacı yenilgiye uğratılarak, Yeminliler iade-i itibar etmektedirler. Sayılan 22 olan aşırı sağcılar ise bir başka metodu tercih etmektedirler. Bu gruptan Barlas Küntay,

"— Biz, Süleyman Demirel'i ivazsız destekliyoruz" dedi.

Ortaya yeni çıkan ve özellikle Yeminliler arasında istediklerini bulamıyan -aşırı sağcılara göre, sandalya kapamıyan- küskünlerden kurulu "Üçüncü dünya"dan Kemal Doğan Sungun, bu yeni hizbin isteğini,

"—Yönetim görevlerine sadece Yeminlilerin değil, ehliyetli olan herkesin seçilmesini sağlamak" sözleriyle açıkladı.

Bunun anlamı, "biraz da bizlerden seçilsin" olsa gerektir.

Yorgan işi böylece kapanmış, hararetli tartışmalar, yerini iğneli esprilere bırakmıştır. Aşın sağcı bir AP'li, Parlâmento koridorunda bir Yeminliye rastladığında şöyle seslenmektedir:

"— Yemin etmişiz bir kere.."

Yeminlinin cevabı hazırdır:

"— Ölürüz de dönmeyiz!."

Bu defa, takılma sırası Yeminlidedir:

"- İmanlıyız!"

Öbürünün cevabı:

"— Allaha şükür!."

Ve ardından, karşılıklı kahkahalar atılmaktadır.

GÜNERİ CİVAOĞLU

SAĞLIK

İlâç sanayiinde vurgun

Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı Vedat AK Özkan, gözleri cılk yara yaşlı bir adamı muayene ediyordu.

SAĞLIK BAKANI ÖZKAN

Bu yiğit, yoğurdu yiyor..

" Baba, aç bakayım gözünü!" dedi.

Adamın gözüne dikkatle baktıktan sonra,

"— Kapat!" dedi ve hemen ekledi:

"— Ağrıyor mu? Nereye gittin de almadılar seni?"

İhtiyar, başından geçenleri kısaca anlattı. Bakan,

"— Numune Hastanesinden 1000 lira mı istediler? Şimdi ben seni oraya gönderirim, bedava bakar, bedavadan ameliyatını da yaparlar" teminatını verdi.

Jet Bakan, şimdi de jet doktor olmuştu. AKİS muhabirine döndü,

"— Fakat, mesele sadece hastane meselesi değil" dedi "İlâç da en az, hastane kadar önemli, İlâç fiyatlarını yeniden düzenlemek üzere, yeni bir sistem getireceğiz."

Bakanın sözkonusu ettiği yeni sistem, ilâç fiyatlarının, fabrikaların sınai maliyetlerine göre teshilini öngören bir sistemdir. Oysa bugüne kadarki uygulama, "götürü'2 diye adlandırılan ve fiyat tesbitini büyük ölçüde imalâtçının inisyatifine bırakan bir garip sistemdir. Böyle olunca, fiyatlar keyfi olarak düzenlenmekte, 1967 Türkiyesinde hastalanmak bile bir lüks haline gelmektedir.

Vurgun önlenebilecek mi?

Halen üzerinde çalışılan ve yeni değerlendirme sistemini öngören kararname yayınlandıktan sonra, yeni malt yılla birlikte, problemin bu yönü çözülmüş, olacaktır. Ancak, Türk ekonomisini bütünüyle ilgilendiren; bir başka sorun daha vardır ki o da, montaj sanayiindeki kapkaççı oyunun ilâç sanayiinde de oynanmasıdır. Türkiye'de on yıllık bir geçmişi olan ilâç sanayii ve özellikle bu alandaki yabancı sermaye, hammaddesini üretmek yerine,dışarıdan getirtilen toz halindeki hazır ilâcı kapsülleyip piyasaya vermeyi tercih etmekte veya çok para getiren müstahzar imaline yönelmektedir. Böylece, yerli sanayi gelişemediği gibi, kapsüllenmek üzere ithal edilen hammaddeler, şişirme faturalarla fabrikalara yüzde 100-150 kâr sağlamaktadır.

Vedat Ali Özkan, bu konuda;

" Meselenin tek çözüm yolu. ilâç hammaddesinin de Türkiye'de imalidir. Yerli firmalar, bu yolda teşebbüse geçmiş bulunmaktadırlar" dedi.

Özkan'ın sözkonusu ettiği teşebbüs, sekiz yerli firmanın, biraraya gelerek, ilâç hammaddesi üretimi için kurmuş bulundukları ANSA firmasıdır, İzmit - Adapazarı arasında faaliyete geçecek olan ANSA, ilk olarak, Tetrasiklin, Oksiterasiklin gibi' antibiyotikler imal edecektir. Firmanın imalat programına göre, birkaç yıl içinde diğer antibiyotiklerle ilâç hammaddelerinin tamamının üretimi mümkün olacaktır. Yılda ortalama olarak 10 milyon doları bulan ilâç hammaddesi ithalinin sadece antibiyotiklerle ilgili bölümünün yüzde 35 olduğu dikkate alınırsa, döviz tasarrufu açısından bu yeni teşebbüsün taşıdığı önem anlaşılır.

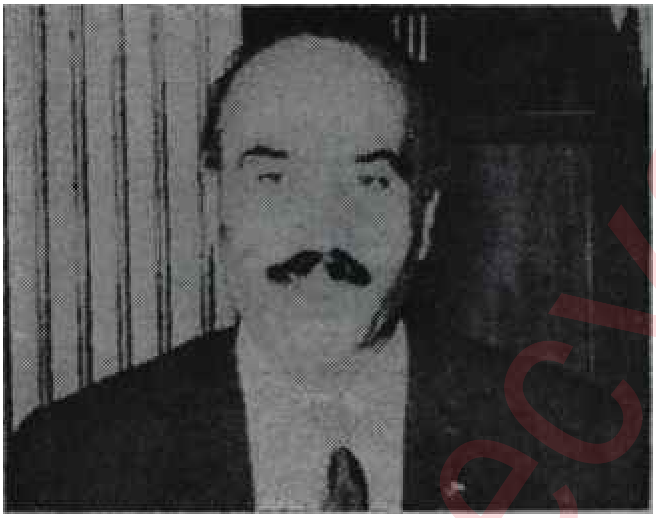
C. HALK PARTİSİ

Hem ziyaret, hem ticaret ve ötesi

CHP Yüksek Haysiyet Divanı, aralık ayı içinde, Türk siyasi tarihinin en ilginç kararlarından birini alacak ve, kuvvetle muhtemeldir ki; Isparta milletvekili Tahsin Argun'u, partiden ihraç edecektir.

Tahsin Argun, Yüksek Haysiyet Divanı Başkanıdır!

Mesele, kasını ayı başlarında, Argun'un; Elmalı olaylarıyla ilgili 'bir tutumu üzerine patlak vermiştir.İlçenin Beyler, Karamuk ve Bayralar köylerinde oturan, topraksızlarla ağalar arasındaki toprak anlaşmazlığını yerinde incelemek için Genel Merkez tarafından görevlendirilen Tahsin Argun, gerekli raporları hazırladıktan, sonra bir de ticaret yapmak istemiş ve köylülerin ücretli avukatlığını üzerine almıştır. Argun'un bu hareketi, kısa zamanda Genel Merkezce öğrenilmiş ve meseleye Genel Sekreter Bülent Ecevit, daha sonra da Parti Meclisi el koymuştur. Partinin bu sert tepkisi karşısında Argun, Haysiyet Divanı Başkanlığından,istifa etmek zorunda kalmıştır.

ISPARTA MİLEETVEKİLİ TAHSİN ARGUN
Haysiyetli nâne

Gene! Merkezin görüşü

Argun'un dorumu, geçenki Parti Meclisi toplantısında görüşülmüş ve dosyayı incelemek üzere Yaşar Akal, Enver Ziya Karal ve Selahattin Hakkı Esatoğlu'dan müteşekkil bir komisyon kurulmuştur. Komisyon, yaptığı toplantılarda iddiaları değerlendirmiş ve eski Haysiyet Divanı Başkanının, bu tutumu yüzünden, partiden ihraç edilmesi gerektiği sonucuna varmıştır. Komisyonun raporu, 6 aralıkta toplanacak olan Parti Meclisinde de müzakere edilecek ve, ihraç talebi yerinde bulunursa, dosya Yüksek Haysiyet Divanına sevkedilecektir.

Olay, Partinin, çeşitli kademelerinde-büyük tepkiyle karşılanmış ve Argun'un bu tutumunun parti ilketeriyle bağdaşmadığı belirtilmiştir. Argun ise bu iddiaları haksız bulmakta ve Parti taralından kendisine verilmiş olan görevi yaptıktan sonra köylülerin vekâletini almasında parti yönünden herhangi, bir salonca bulunmadığını söylemektedir. Yine Argun'un iddiasına göre, dâvalarını kabul etmesi için kendisine bizzat köylüler baskı yapmışlardır. Bu yüzdendir ki, eski Haysiyet Divanı Başkanı, yakın arkadaşlarının iddialarına göre, "Partiden vazgeçerim, bu işten vazgeçmem" diyebilecek kadar ileri gitmektedir.

Genel Merkezdeki kanaat, Argun'un, Yüksek Haysiyet Divanının ilk toplantısında ihraç edilebileceği yolundadır.

DIŞ POLİTİKA

Dünya müsterih olabilir

Ttürkiye Washington, Londra ve Moskova'da imzaya açılan bir andlaşmanın üç nüshasına birden imza koymuş bulunuyor. Bu suretle, son Kıbrıs buhranında müdahale hakkını kullanmayan Demirel İktidarı, .bütün dünyanın yüreğine -bir başka- bakımdan da- su serpmiştir.Zira bu imzayla Demirel İktidarı, Türkiye'yi, uzayı askerî, amaçlarla kullanmayacağına dair taahhütte bulunan devletler arasına sokmuştur.

Gerçi;bugün, Türkiye'nin uzayı askerî amaçlarla kullanacağı inancında olanlar azdır.

Bilhassa Ruslar bir peyki Venüs'e yumuşacık indirirlerken ve Amerikalılar uzaya eşek göndermeye hazırlanırlarken..

Ancak endişe, Türkiye'de ne kadar köy varsa hepsine derhal su ve elektrik götürmeyi vaadedecek feraseti göstermiş muteber Demirel İktidarının, uzayın fethi hareketine de hemen başlayıvermesidir.

Bu andlaşma, Amerika ve Rusya'nın ortak çabasıyla 1966 aralığında Birleşmiş Milletlerde kabul edilmiştir. Çok devlet, andlaşmanın tek bir nüshasını imzalamakla yetinmişken Demirel İktidarının, üç nüshanın üçünü de imzalamış bulunması, barışsever ülkeler arasında Demirel'in, barış idealine bağlılığının bir delili olarak takdir kazanmıştır.

Ancak, bilhassa sınırlarımız dışında kalan ırkdaşlarımızı kurtarmak emelinde olan ültra - milliyetçi çevreler bu andlaşmayla Türkiye'nin erkekliğinin bir kere daha öldürüldüğü tenkidini Demirel İktidarına karşı yöneltmişlerdir. Türkiyenin erkekliğinin öldürüldüğü ilk defa, DP kurucularından Fevzi Lûtfi Karaosmanoğlu tarafından ileri sürülmüş ve buna sebep olarak memleketin, İnönü tarafından İkinci Dünya Savaşma sokulmaması gösterilmişti.

DIŞ OLAYLAR

İhtiyar Adamın inadı

İşbaşına geldiği günden bu yana ekonomik bunalımla uğraşıp duran İngiliz İşçi hükümeti, İngiliz lirasının değerini düşürürken, herşeyden önce, Fransız Devlet Başkanı General De Gaulle'ün İngiltere'yi Ortak Pazar'a almamak konusundaki inadını kırmayı düşünüyordu. Çünkü De Gaulle, şimdiye kadar* sterlinin değerinde bir ayarlama yapılmadıkça Ortak Pazar kapılarının İngiltere'ye açılamıyacağını savunmuştu.

Oysa, Fransa'nın ihtiyar lideri, geçenlerde yaptığı basın toplantısında, İngiltere'ye gene de, onun o kadar beklediği yeşil ışığı yakmamıştır. De Gaulle'e göre, bu ülkenin Ortak Pazar'a girebilmesi için, yalnızca sterlinin değerini düşürmüş olması yeterli değildir. Aynı zamanda, ekonomisini de, Avrupa ekonomisine ayak uydurabilecek biçimde, kökünden değiştirmesi gereklidir.

Bu söyledikleri bir kere daha göstermektedir ki General De Gaulle, Ortak Pazar'ın genişlemesini istememekte ve bunun için de, bahane üzerine bahane aramaktadır.

Sıra Amerika'da..

Geçenki basın toplantısından, De Gaulle'ün, İngiltere'ye indirdiği darbeden sonra, şimdi de Birleşik Amerika'yı dize getirmek istediği anlaşılmaktadır. De Gaulle'e göre, uluslararası ticarette altın esasına dönülmesi gereklidir. Eğer Fransız Devlet Başkanının uzun süredir savunduğu bu görüşe uyulacak olursa, elindeki altın stoklarının yetersizliği yüzünden Birleşik Amerika çok güç durumda kalacak ve İngiltere'den sonra onun da, parasında, yani doların değerinde değişiklik yapması gerekecektir. Ancak o zamandır ki, arkasında sağlam bir altın stoku bulunan Fransız frankı, dünyanın 1 numaralı parası olacaktır.

General De Gaulle, basın toplantısında, Birleşik Amerika'nın kuzey komşusuna, yani Kanada'ya da sataşmadan edememiştir. Bu temmuz ayında Kanada'ya yaptığı gezi sırasında "Yaşasın hür Quebec!" diye bağıran ve ondan sonra da Ottawa'ya uğramadan Fransa'ya dönen De Gaulle, bu defa daha açık konuşmuş ve Fransız Kanadası'nın İngiliz Kanadası'ndan ayrılması gerektiğini ileri sürmüştür.

De Gaulle, Orta Doğu konusunda da Batıdan ayrılmaktadır. O kadar ki, Elysee Sarayının toplantı salonunu dolduran bini aşkın gazetecinin önünde, son Orta Doğu bunalımının tek sorumlusu olarak İsrail'i göstermiş ve Fransa'nın bundan böyle bu ülkeye silâh satmıyacağını bildirmiştir. Bu durum alışı bile, De Gaulle'ün, tek başına, dünya çapında politika oyunlarına girişmiş olduğunu açıkça ortaya koymakta mıdır?

BİLİNEN VE BİLİNMEYEN

BÜTÜN dünyaya iki haftadır pek heyecanlı dakikalar yaşatan son Kıbrıs buhranı, şu satırların yazıldığı sırada, artık yatışmışa benzemektedir. Bilinen bu buhranın, Türkiye ile Yunanistan arasında bir savaşa kadar gitmiyeceği, barışçı yollardan atlatılacağıdır. Bilinmeyen, bu buhran atlatıldıktan sonra da ortada durmaya devam edecek olan Kıbrıs sorununun nasıl çözüleceğidir.

Acunda, bu konuda da bilinen birşey var: "Enosis" olmıyacaktır, olamıyacaktır. Yunanistan, "İlle de enosis" diye direnmenin kendisini Türkiye ile savaşa tutuşturacağını, son buhran sırasında bir kez daha ve açıkça anlamış olmalıdır. Olağan şartlarda, Yunanistan'ın böyle bir savaşı kazanmasına imkân yoktur; kendisini bekleyen, pek ağır bir yenilgidir.

A. Halûk Ülman

İyi ama, "enosis" olmıyacaktır, Ada bağımsız kalmaya devam edecektir de. Adaya şimdi nasıl bir düzen verilecektir? Basına sızan kadarıyla, Türk Hükümeti, ortaya, bu konuda hiçbir somut öneriyle çıkmış değildir. Gerçi bütün buhran boyunca, "1960 düzenine dönüş" gibi basmakalıp sözler kullanılmıştır ama, bundan yalnızca Adadaki asker sayısının mı, yoksa içine, askerî andlaşmaların yanısıra Kıbrıs Anayasasını ve onun öngördüğü yönetim biçimini de alan bir bütünün mü anlaşıldığı, birtürlü açıklanmamıştır.

Gene basına sızan kadarıyla, Amerikalı arabulucu Cyrus Vance'in çalışmaları sonunda Türkiye ile Yunanistan arasında varılan anlaşmada da bu konuda hiçbir açıklık yoktur. Bu duruma bakılarak denilebilir ki, Türk Hükümeti şimdilik, Adadaki Yunan askerlerinin geri çekilmesiyle yetinmekte ve gerisini, gene, Yunanistan'la bundan sonra yapılacak görüşmelere bırakmaktadır.

EĞER durum gerçekten böyleyse, Türkiye'nin son buhrandan, bir görünüşü kurtarmaktan başka ne kazanarak çıktığı, üzerinde dikkatle durulması gereken bir soru olmaktadır. Evet, Türkiye, Adaya andlaşmalara aykırı olarak sokulan Yunan askerlerinin geri çekilmesini sağlamıştır ve Yunanistan'a, onun şimdiye kadar yanaşmadığı birşeyi yaptırmıştır ama, Kıbrıs konusunda önemli olan bu değil, Kıbrıs'a verilecek yeni düzendir. Kıbrıs'ta, Ada Türklerinin yaşantılarını güvence altına alacak, Rum topluluğunun egemenliği altına düşmelerini önleyecek; Adaya, Yunanistan karşısında sözde değil, gerçek bir bağımsızlık sağlayacak bir düzen kurulmadıkça, Kıbrıs konusu kesin çözüme bağlanmış olmıyacaktır. Yunan askerleri geri de çekilse, şimdi atlatılan buhranı, yakın gelecekte yenileri izleyecektir. Çünkü, bu düzen kurulmadıkça, Yunanistan, bugün geri çekmeye hazır göründüğü kuvvetlerini, ileride, Adaya yeniden sokmanın çeşitli yollarım bulacaktır.

Denilecektir ki, "enosis" yolu ortak bildirilerle bir kez kapandıktan ye Adadaki Yunan askerleri geri çekildikten sonra, Kıbrıs a verilecek düzen konusunda yapılacak görüşmelerden sonuç almak, eskisine göre, çok kolaylaşacaktır. Hayır, kolaylaşmıyacaktır! Çünkü, Kıbrıs'a verilecek düzen söz konusu olunca, işin içine Makarios da karışmaktadır. Türkiye ile Yunanistan arasında varılan anlaşma, şu sırada kendine özgü nedenlerle bağımsızlıktan yana olan Makarios'un pek işine gelmekte ve onu, denetlemekte güçlük çektiği bir subay eskisiyle bir asker sürüsünden kurtarmaktadır. Ama, Kıbrıslı liderin Adaya verilecek bağımsızlık konusunda Türkiye'ninkinden çok değişik görüşleri vardır. Zaten Kıbrıs sorunu denilen şey de, 1963 aralığında, bu yüzden ortaya çıkmamış mıdır? Nitekim daha şimdiden, ortaya, Adadaki Türk birliğinin durumunu atmıştır ve Yunan askerlerinin yanısıra bu birliğin çekilmesini de isteyip durmaktadır.

EĞER Kıbrıs sorununun Türkiye ile Ada Türklerinin çıkarına - ve kesinlikle - çözüldüğünü görmek istiyorsa, şimdi Türk Hükümetine düşen, son günlerdeki dikkati ve kararlılığı sonuna kadar elden bırakmamaktır. Yunanistan'ın ve Makarios'un karşısına, bu çıkarlara uygun, açık ve seçik bir düzen önerisiyle çıkmak fırsatı, son buhran sırasında kaçırılmıştır. Hiç değilse, bundan sonra kaçırılmamalıdır. Ama bunun için de, herşeyden önce, yukarıda da belirtildiği gibi, devamlı dikkat ve kararlılık göstermek, bunlardan da önemlisi, böyle bir düzenin ne olacağı konusunda ortaya kesin bır görüş koymak gereklidir.

Yoksa, Adadaki Yunan askerlerinin geri çekilmesinin ve Ada güvenliğinin Birleşmiş Milletlere bırakılmasının verdiği rahatlık İçinde yelliden eski gevşekliğe düşülür, yeniden eski uykuya yatılırsa, korkulur ki Türkiye, bunun kamuoyu karşısındaki kefaretini ödemek için, iki-üç yılda bir, savaş atmosferi içine sokulacaktır.

KİESİNGER VE WİLLY BRANDT BİRARADA
"Büyük Koalisyon" da çatırtı

FEDERAL ALMANYA

"Büyük Koalisyon"un büyük dertleri

Federal Almanya'nın başa güreşen iki partisi, Hristiyan Demokratlarla Sosyal Demokratlar, geçen aralık ayında, aralarındaki eski çekişmeyi bir yana bırakarak, Kiesinger'in başkanlığındaki "Büyük Koalisyon" içinde birleşmişlerdi. Bu, gözlemcilerin pek çoğunu ümitlendirmişti.

Oysa, o günden bugüne aradan bir yıla yakın zaman geçtiği halde, eski dertler olduğu gibi, -belki daha da artarak- ortada durmakta; üstelik, kendisine o kadar ümit bağlanan "Büyük Koalisyon" da çatırdamaktadır.

Kiesinger - Willy Brandt ikilisi, bütün çabalarına rağmen, Federal Almanya'nın iç ve dış durumunu düzeltememiştir. Bonn ile Moskova arasındaki ilişkiler yerinde saymaktadır. Alman birleşmesi, dün olduğu gibi bugün de uzak bir hayal olarak görünmektedir. Doğu Avrupa ile kurulmak istenen dostça bağlar, Romanya ile bu yılın başlarında yapılan elçi değiş - tokuşu dışında, kurulamamaktadır. Batı Berlin, geleceğinden endişeli, huzursuzluk içinde yaşamaktadır.

"Büyük Koalisyon"un, Almanya'nın batılı ortaklarıyla da başı derttedir. İzlenilen "herkesle dostluk" politikası ne Paris'i, ne Londra'yı, ne de Washington'u memnun etmektedir. Birleşik Amerika, Bonn'un General De Gaulle'e yaklaşmasını ve çekirdekli silâhların yayılmasını önleme anlaşmasına karşı durum almasını endişe ile izlemektedir. General De Gaulle, Federal Almanya'nın, İngiltere'nin Ortak Pazar'a katılması taraflısı olmasından hoşlanmamaktadır. İngiltere de, Bonn'u, kendisini Fransa karşısında yeteri kadar desteklememekle suçlamaktadır.

Avrupa'nın başının derdi

Federal Almanya'nın iç durumu da pek içaçıcı görünmemektedir. Kömür endüstrisinin geçirmekte olduğu bunalım, İkinci Dünya Savaşının bitiminden bu yana ilk defa olmak üzere Ruhr havzasında "Kızıl bayrak"ın ortaya çıkmasına ve işsiz kömür işçilerinin Enternasyonal marşını söylemeye başlamalarına yol açmıştır. Ekonomik durgunluk, durumdan hoşnut olmayan orta sınıflar arasında da sağcı Ulusal Demokrat Parti -NPD-nin hızla gelişmesine yardım etmektedir.

Aşırı sağın Almanya'da kazanmakta olduğu kuvvet, Sosyal Demokrat Parti içinde önemli kımıldanmalara yol açmış bulunmaktadır. Bu partinin, Hristiyan Demokratlarla koalisyona gidilmesine zaten uzun süredir karşı olan sol kanadı, bu yıl içinde yapılan mahallî seçimlerde alınan acıklı sonuçları öne sürerek, Sosyal Demokrat Partinin koalisyondan ayrılmasını istemektedir. Öteyandan, Sosyal Demokratların Federal Almanya'da solu yeteri kadar temsil edemediğini ileri süren bazı kuruluşlar, kendi aralarında birleşerek, Demokratik Sol Birliği'ni kurmuşlardır.

Bu gidişin önü alınmadığı takdirde, Almanya, orta yolcu partilerinin yeteneksizliği yüzünden, kısa bir süre sonra Avrupa'nın başına yeni bir dert olarak çıkacağa benzemektedir.

En sarp en zor geçilir yollarda zamanla yarış ediyor!

Hayrünisa Gökay
dakika bile ***kaybetmeden*** bir köyden
bir köye yetişmek zorunda ...

Hayrünisa Gökay, İzmir'in Cumaovası bucağı civarındaki köylerde 10 yıldan beri hizmet gören, emektar bir ebe. İşinde gece, gündüz demek yok. Yağmur, çamur dinlemeden, çağırıldığı yere yetişmesi lâzım. Hiç vakit kaybetmeden!

Köylere kendi arabası ile gidip geliyor. Yolunu bekleyenler için dakikaların önemini çok iyi bildiğinden tedbirli davranıyor ve arabasına çok itina gösteriyor. Lâstiklerine gelince, Fisk kullanıyor. Hep risk... Emniyetli lâstik!

FİSK demek... Emniyet demektir!

FISK
LÂSTİKLERİ

İŞ ALEMİ

DDY'NİN 18 YILLIK BİLANÇOSU

Adapazarı'nda yapılan son yatar koltuklu vagonların ilânlarının caddeleri kapladığı şu günlerde, DDY'de yeni kararlar alınmaktadır, Örneğin, yataklı vagonlarda uygulanacak abone usülünün büyük kolaylıklar sağlayacağı umulmaktadır.

Son istatistiklere göre, DDY'nin durumu şudur: 1966 yılında yolcu sayısı 85 milyon 969 bin civarında olmuştur. 1967 yılının ilk yed! aylık devresinde ise yolcu sayısı 53 milyon 505 bine erişmiştir. Yapılan tahminlere göre, bu yıl yolcu sayısında belirli bir artış olması beklenmektedir.

DDY'nin ana hat uzunluğunda son yıllarda herhangi bir değişiklik olmamıştır. Bununla beraber, yolcu/km. olarak alınan mesafe gitgide artmaktadır. 1948'de, yolcu /km., 2 milyar 545 milyon 827 bin iken, grafikte de görüleceği gibi, 1966 yılında 4 milyar 188 milyon 693 bin olmuştur.

Bütün bunlara rağmen, DDY, devamlı zarar etmektedir. Yakın bir gelecekte kâra geçecek gibi de görünmemektedir. Hattâ, cicili - bicili yatar koltuklu vagonlarına rağmen!...

FÜZELER

Mitsubişi adlı Japon şirketi, hükümeti tarafından. Amerikan tipi Nike füzeleri yapmakla görevlendirilmiştir. 3.6 milyar lira değerinde olabilecek bu füzeler, gerektiği anda nükleer başlıklar taşıyabilecektir.

Şirketin 1966 yılında yaptığı işlerin tutan 10 milyar lira civarındadır ve Şirket, bütün sanayi dallarına el atmış bulunmaktadır.

1893 yılında kurulan Mitsubişi şirketi, bugün 39 firmadan müteşekkildir. Şirketin 1966 yılında satılan mamullerinin yüzde 30'ü tüketim mallandır.

Japon özel teşebbüsünün füze yapmaya başlaması, belki, Türk özel sektörüne de yeni ufuklar açacaktır. Sağlanan kârın büyüklüğü düşünülürse, Türkiye'nin, yakın bir gelecekte, özel sektörün yaptığı füzelerle savunulacağı bile akla gelebilir.

OTOMOBİL

"Hiç kimse, komünizme otomobille giremiyecektir.."

Nikita Hruşof tarafından söylenen bu sözler, bir zamanlar Sovyet Rusya'da, otomobil sahiplerine endişeyle bakılmasına yol açmıştı.

Ama, durum bugün artık değişmiş bulunmaktadır..Tüketim sanayiini geliştirmek derdinde olan Kosigin, 1970 yılında Sovyetler'in 800 bin otomobil almalarını şart koşmuştur. Bu rakam, şu anda Sovyetler'deki özel otomobil sayısına hemen hemen eşittir,

Bu otomobiller, Fiat firması tarafından yapılacaktı. Ancak, firmanın, Rusya'da kullanılmak üzere, ABD'den istediği borç. Amerikan senatosunda reddedilmiştir. Sebep: Kuzey Vietnam a yardım eden Şikelere borç verilmemesi prensibidir. Hattâ, yapılacak olan silâh değil, otomobil olsa bile!..

PETROL

Haziran ayı sonlarında Arap ülkeleri tarafından kararlaştırılan petrol ambargosu, öyle anlaşılmaktadır ki, beklenilenin tam tersi sonuçlar vermiştir. Amerikan firmaları, bu yılın ilk dokuz ayı içinde büyük bir kâr artışı sağlamışlardır. Bunlardan Standard Oil yüzde 15,8, Gulf Oil yüzde 13, Nickerson yüzde 6.8'-lik bir kâr artışı sağlamış bulunmaktadırlar. Öte yandan, İngiliz - Hollanda şirketi Shell'in de kârında yüzde 6.6'lık bir artış olmuştur.

Bu artışın sebebi genellikle şu şekilde açıklanmaktadır: Süveyş kanalının kapanması sonucu, Orta Doğudan gelen petrolün fiyatı artmış; batılı ülkeler, Amerikan ve Venezuella petrolüne dönmüşlerdir.

REKLÂMCILIK

Bir kimsenin, kurt işadamlarının "Ülser Madeni" adım verdikleri ünlü Madison Avenue'de bir reklâm acentası açması ve bu acentayı bir ay içinde, Amerika'nın en büyük 50 reklâm acentasından biri haline getirmesi için mutlaka Mary Wells olması gerekir. Mary Wells, 37 yaşındadır, güzeldir ve bu işe sermayesiz başlamıştır Bütün sermayesi, güzelliğinin yanında, yetenekli oluşudur.

MARY WELLS

Mary Wells'in de ortak bulunduğu Wells, Rich, Greene reklâmcılık şirketi, 1966 yılında, 300 milyon lira değerinde iş yapmıştır. Fakat Mary Wells, 800 bin lira kazandığı bu işini bırakarak, Madison Avenue'deki reklâm acentasını kurmuştur. Acentanın bir yıl içinde bu seviyeye yükselmesi, "İş âleminde nasıl başarılı olunur?" adlı kitabın yazılmasına sebep teşkil etmiştir.

TELEVİZYON

İnsanların, canlarının çektiği musiki parçasını taya, plâk müessesesini dinlemek istemeleri, orçıkarmıştı. Fakat plâk

satınalmak kolay olmuyordu. Bu nedenle, araştırmalar yapıldı ve teyp bulundu. Teyp sayesinde herkes, istediği parçayı istediği kadar dinleyebilecekti. Böylece, musiki parçalarım evde depo etmeye lüzum kalmıyacak sanılıyordu. Fakat, fiyle olmadı. İnsanlar bu defa televizyonu yaptılar.

Derken, Peter Goldwark adında birisi çıktı, televizyonlar için bir "teyp" icadetti. Şimdi artık herkes, istediği filmi televizyonunda seyredebilecektir.

NESTLE MAMULLERİ
Ne bulsa yedirecek

NESTLE

Son günlerde yapılan bir ankete göre, dünya çapındaki firmalar arasında en yaygını, İsviçre'nin Nestle firmasıdır. Gerçekten de, geçen yıl yaptığı işin tutarı 172 milyar lirayı bulan firma, bu paranın ancak yüzde 2.3'ünü İsviçre'den sağlamaktadır.

Nestle firması, çeşitli ortaklıklarla, yeryüzünde 65 ülkeye dağılmış 220 fabrikanın sahibidir. Bu fabrikalarda 86 bin kişi çalışmaktadır.

Birçok yeniliğin yaratıcısı olarak bilinen Nestle firması, son günlerde yeni bir araştırmaya girişmiştir: Firma hesabına çalışan kimyagerler, petrolden protein elde etmeye çalışmaktadırlar. Şu anda zararsız maddeler tespit edilmiştir bile, Bütün iş, şimdi bunları yenilir hale sokmaya kalmıştır!

Firmanın Türkiye'deki durumu ise söyledin

Türk Nestle firması, 1927 yılındanberi memleketimizde faaliyette olan en eski gıda sanayii tesislerinden biridir. Üretim yıldanyıla artmış ve çeşitlenmiştir. Nitekim geçen yıl, çikolata ve şekerleme üretimi 1800 ton civarında olmuştur.

200 civarında işçi çalıştıran firma, yeni mamullerin hazırlığını yapmaktadır.

GENEL İKTİSADİ DURUM

(1967 *eylül - ekim istatistiklerine göre*)

Tarım: Eylül ve ekim ayında yapılan son incelemelere göre, son yağışlar, tarladaki bir kısım pamuk ve sergideki üzüm ve İncire zararlı olmakla beraber, 1967 ürününün 1966 yılı seviyesinde kalmasını sağlamıştır. Gerçekten de, yapılan son tahminlere göre, 1967 tarım üretimi, 1966 seviyesinde olacaktır. Geçen yılın Tarım üretimi, normalin üstünde olmuştu.

Sanayi; 1967'nin ilk dokuz aylık döneminde sınaî üretim, 1966'nin üzerinde olmuştur. Bununla beraber, sınaî üretimin artış hızında bir yavaşlama göze çarpmaktadır. Yine aynı süre içinde toplam maden cevheri üretiminin 1966 seviyesinin altında kaldığı görülmektedir. Geçen yılki kalkınma hızının normalin üstünde olması, sınaî üretimin Plânda öngörülen yüzde 12.9'luk hıza erişmemesine rağmen, tarım üretiminin beklenilenin üstünde olmasıyla sağlanmıştı. Bu nedenle, sınai ürünlerin artış hızının bu yıl düşük olması, genel sınai üretimin tesbit edilen 12.9luk hızın geçen yılkine göre daha da aşağıda kalmasına sebep olacaktır.

Sınaî üretimde, nisbi olarak, alüminyum levha, çelik, oto lâstiği ve şişe-cam dallarında belirgin bir artış görülmektedir. Bunun yanında, sigara, şeker, sunî gübre gibi mamullerde düşüş kaydedilmektedir.

Son aylarda yapılan incelemelerde elde edilen sayılar, genel yatının seviyesinin 1966'nın üzerinde olduğunu ortaya koymaktadır.

Ticaret: 1967'nin İlk dokuz aylık döneminde, dış ticaret açığının küçüldüğü göze çarpmaktadır. Buna sebep, ihracatın geçen yıla göre yüzde 3.4 artması, ithalâtın ise yüzde 4.5 oranında azalmasıdır. Dış ticaret açığı, 1967 temmuzunda 233 milyon 871 bin lira olmuştur.

MODERN HAYAT

MODERN HAYATIN ARAÇLARI: AYAKKABILAR, ÇİZMELER VE ÇORAPLAR
Zaman sana uymazsa, sen zamana uy!..

YENİ HAYATA YENİ KILIK

Kırmızı - yeşil kareli pelerin giymiş gençkız, rahat bir hareketle hesap makinesinin kolunu çevirdi. müşteriden parayı aldı ve sonra, aynı rahatlıkla işine devam etti.

Müşteri, genç bir kadındı. Kızılay'daki Gima mağazasının zemin katındaki çorap pavyonundan uzaklaşırken yanındaki arkadaşına:

" Görüyor. musun, moda nasıl tuttu! Pelerin, şık defilelerden ve modellerden sokağa iniverdi işte.." dedi

Pelerini sokağa indiren gençkızın adı, Ayfer Beler'di. Bir süredir, Gima'nın zemin katındaki çorap pavyonunun kasasında oturuyordu.

"— Doğrusunu isterseniz, pelerini modadır diye giymiyorum. Rahat da, ondan... Pelerini sırtınıza alınca hem üşümüyorsunuz, hem de daha serbest hareket edebiliyorsunuz" diye konuştu.

Bir an düşündü, sonra,

"— Hem, uzunca bir pelerin, mini etekleri de örtüyor. Bu bakımdan da çalışan bir gençkıza rahatlık sağlıyor.".

"— Başka?"

Ayfer Beler güldü:

"— Başka ne istersiniz? Giyim - de en önemli şey, rahatlık değil midir?"

Pelerin ve tepkili renkler

Terzi Kâmuran Cemal, İzmir caddesinde Aydın apartımanındaki -"İstanbul Butik" olarak tanınan modaevinde aynı sözleri, biraz değişik bir şekilde tekrar etti:

"—Pelerin artık, bütün Avrupa: da, pratik gündelik kıyafetler arasına girmiştir. Çünkü, çağımızın dinamik kadınına, sıcak ve kalın tayyörlerini kışın da giymesini sağlamaktadır."

İstanbul Butik'in, geçenlerde Bulvar Palas'ta, Türk El Sanatlarını Tanıtma Derneği yararına dü - zenlediği defilede, çeşitli biçimlerdeki pelerinler, gerçekten de, seyircilerin gözlerini kamaştırmıştı. Sıcak, eflâtun rengi bir sonbahar tayyörü, ayni kumaştan yapılmış kısa bir pelerinle çok şık bir kış kıyafeti oluyordu. Gene, gri tweed bir tayyör, içi sun'î kürkle kaplı uzun bir manto - pelerinle, kışın en soğuk günlerini karşılıyabilecek bir nitelik kazanıyordu. Elde prülmüş kabartma yünlü kahverengi uzun bir pelerin ise yılın iki modasını -kahverengi modası ile pelerin modasını - biraraya getirmişti.

Gerçekten şaşılacak şeydi: Geçen yıl parisli bazı büyük modaevleri tarafından ortaya atılan kahverengi modası, bu yıl, öteki bütün renkleri silip süpürmüşe benziyordu. Son aylarda Avrupa'da satılan hazır kıyafetlerin yüzde 80'i kahverengiydi. Geçen yılın parlak, gözalıcı renklerine tepki olarak beliren kahverengi, arkasından da siyahı ve griyi sürüklüyordu. Özellikle gençler, bu rengi elbiselerinde; da-

BİR BUTİK VE PELERİNLİ KIZ
Şıklık , rahatlıkla elele

ha yaşlılar ise aksesuar olarak kullanmaktadırlar. Zaten; modern hayatın giyime getirdiği bir yenilik de, koyu renkleri yaşlıların, çarpıcı renkleri ise gençlerin tekelinden kurtarmış olmasıdır. Hattâ, denilebilir ki, kural tersine dönmüştür. Renkli kıyafet, beyaz saçlara daha çok gitmektedir. Genç başlara ise koyu renkler daha olgun bir hava vermektedir.

Pelerinin başka bir özelliği de, sabah, öğle, akşam ve gece giyilebilmesidir.

Aşağıdan yukarıya

Modanın bu yıl başka bir özelliği de, yukarıdan değil, aşağıdan başlamasıdır. Yüz ve baş, bacaklar ve ayaklar yanında öneminden çok şey kaybetmiştir. İstanbul ve Ankara'da ısı sıfırın altına düşünce, çizmeciler birdenbire hücuma uğradılar. Bunun tek sebebi, elbette ki soğuklar değildir. Güney Kaliforniya gibi sıcak bir memlekette büyük iş yapan bir modaevi sahibi, Russell Carpenter, "Az daha, iklime bakarak, hiç çizme ısmarlamıyacaktım. Oysa ki, çizme depolarımız bir solukta silinip süpürüldü. Siparişlere yetişmek mümkün değil" demektedir. Bu da göstermektedir ki, moda, iklimden daha etkendir.

Kısalığını koruyan etekler, bu yıl İlgiyi, her zamankinden fazla bacaklara çekmiştir. Eteklerin uzamamasının bir sebebi de, belki, çizmelerin uzaması ve renkli, değişik şekilde giydirilmiş bacakların sahnenin ön sırasını kapmasıdır. Sokakta kadın, düne kadar yüzüyle dikkati çekerdi. Bugün, bacakları ön - plâna geçmiştir. Güzel bacak, gerçekten, bu görünümüyle, insanlara hayli pahalıya malolmaktadır. Avrupa'da, taşlarla işli bir çift çorabın bin dolara satıldığı tespit edilmiştir. Kısa gece elbiselerini tamamlıyan çoraplar, parlak, renkli, işli, aklı durduracak kadar güzeldir ve baştaki mücevherler de ayakkabılara kadar inmiştir.

Çizmeli kediler

Taşlı ipek gece çorapları eşarpları ve eldivenleriyle eş çiçekli jerseden gündüz çorapları, İstanbul ve Ankara'daki büyük mağazaların vitrinlerini süslerken, modayı asıl kalbinden vuran şey, yumuşak çizmeler olmuştur. Eldiven kadar yumuşak, çorap kadar üzün ve sancı çizmeler artık, kıyafetlerin tamamlayıcısı değil, kadınların başlıca kış kıyafetidir. Eldiven derisinden yapılmış, çorap uzunluğundaki bu yeni çizmelerin tek zorluğu giyilmesi, giyildikten sonra da oldukları yerde durdurulması meselesidir. Bunlar, çoğunlukla iliklidir. Kadınlar, fiyakalıca giyebilmek için, bu çizmeleri iç çamaşırlarına düğmelerle raptetmekte; bazen de, paça lâstiğine benzer kemerler kullanmaktadırlar.

Geçen yılın beyaz çizmelerine karşılık, bu yıl daha çok kahverengi, siyah ince çizmeler modadır. Bunların yanında, kıyafete göre, kırmızılar, morlar, yeşiller de çoktur.

Uzun, kısa, daha kısa, renkli, süslü, sade, şekilli, delikli veya dümdüz çalışılmış, değişik tip ve tarzda çizmeler vardır. Her kadın, bunlardan kendisine yakışanını arıyacak, bir defa olsun giyecektir. Bütün zorluk, çizmelerin denenmesinde - dır. Bir kadın, tezgâhtarın yardımıyla birkaç çizme giyip çıkardıktan sonra,

"— Ayakkabıcılarda da prova odaları bulunmak" diye söylenince, genç tezgâhtarlar muzip muzip gülmeğe başladılar. Çizme prova eden kadınlara tezgâhtarlık yapmak, herhalde, sanıldığı kadar kolay değildi!

Yıldız kumaş: triko!

Vücudun bütün hareketlerini yansıtan yün örgü takımlar ve yünden yapılmış kıyafetler de bugün, hayatın vazgeçilmez bîr unsuru ol-

muştur. Son yıllarda, yün tayyörler, yün elbiseler, hattâ yün örgü gece tuvaletleri, süslü, kürklü yün örgü mantolar pek revaçtadır. Gene yünden yapılmış güzel spor kıyafetler yanında yün aksesuvarlar, yün örgü bereler, eşarp ve eldivenler, çeşitli renkli yün çoraplar, biraz da fantezi olarak, gardroplara girmiştir. Hem, öylesine girmiştir ki, en güzel yünlü kumaştan yapılmış bir kıyafetin, örneğin rahat, şık, yumuşak, sıcak bir yün örgüsü kıyafeti gardroptaki bu en gözde yerinden uzaklaştırması gerçekten mümkün değildir.

On yıl önce bir sabah kıyafeti olan sveter - etek, bugün, şık bir gece kıyafetidir. Triko kumaş, öteki bütün kumaşları, ustaca bir darbeyle, tahtlarından indirivermiştir. Trikotaj elbise, kadınsıdır. Ne varki İstanbul, Bursa, Diyarbakır ve Ankara'da defileler düzenleyen Zeki Triko, trikotaj kumaşın kadının tekelinde olmadığım ispatlamış -muhtemelen, dünyanın- ilk triko kumaştan smokinini sunmuştur. Bu şık smokinin yanında, tiril tiril triko erkek pantalonları, trikodan yapılmış uzun ceketli, yırtmaçlı erkek kostümleri de en az, türk motifleriyle süslü triko gece tuvaletleri kadar ilgi uyandırmıştır.

"Umurunda mı dünya!"

1967 • 68 kadınının sosyal ve ekonomik durumu, toplumdaki yeri tartışıladursun, o, dizinin dört karış üstünde mini eteği, bu mini eteğin ayıbım örtmeye çalışan uzun çizmeleri, mini eteğinden de mini pelerini, kulaklarım ve gözlerini iyice koruyan bere şapkası ve kalın gözlükleriyle, caddenin ortasında durmuş, aynadaki kendi aksini ve "modern" denilen şu hayatı biraz şaşkın, biraz bunalmış, fakat daha çok eğlenerek seyretmektedir.

Sürüden Ayrılanlar

Şu anda, Ankara'daki birçok üniversite öğrencisine, "Cyrus Vance kimdir?" diye sorulsa, önce, şöyle bir düşündükleri görülecektir. Öğrenciler, Vance'in kim olduğunu elbette ki bilirler. Ama onlardan birden tepki gösterecek kadar yakın bir ilgi belirtisi beklemek boşunadır. Oysa ki aynı öğrencilere, Erdoğan Alıver'in kim olduğu sorulacak olursa, durum derhal değişecek, hepsinin yüzünü biraz tuhaf, biraz acı bir gülümseme kaplıyacaktır. Çünkü, elinde megafonu, haşin ve öfkeli hareketlerle oradan oraya koşan, dalma vahim olayların haberciliğini yapan tıknaz yapılı "Erdoğan ağabeylerini çok iyi tanırlar.

Jale Candan

Cyrus Vance, ton Kıbrıs faciasının en kıvılcımlı günlerinde, bir gece saat 2.30 da, yatağından apar-topar kaldırılarak, Johnson tarafından memleketimize gönderilen özel temsilcidir.

Erdoğan Alıver ise, Ankara Toplum Polisi Müdürüdür. Onun da görevi, "taşkınlık yapıp, toplumun huzurunu bozanlar"ı toplamak, "alıvermek"tir. Görev görevdir. Alıver'in böyle bir günde yapacağı iş, soyadının kendisine sağladığı avantaja rağmen, hiç de kolay değildir.

15 kasım günü Kıbrıs'ta Türk köyleri hunharca hücuma uğruyor, silâhtan tecrit ediliyor, insanlar öldürülüyor, evler yıkılıyor. Türkiye'de halk, galeyan halindedir. Radyolar, iş ve dış basın, bizzat Hükümet sözcüleri, resmi yorumlar, herşey, herşey bu haklı galeyanı körüklemekte, milleti top - yekûn ayağa kaldırmakta. Küçük kinler, çeşitli konulardaki görüş ayrılıkları, politik oyunlar, hepsi bir solukta unutulmakta. Böyle bir ortamda, Türk milleti, bir özel temsilcinin, bazı tavsiyelerde bulunmak üzere, geceyarısı yola çıktığını radyo haberlerinden öğreniyor. Heyecan son haddini bulmuştur. Gençler, milli duygularla biraraya geliyorlar, Esenboğa havaalanına gidip, piste oturuyorlar. Amaçları, özel temsilciye, "Bize gene müdahale edemezsin! Buraya bu maksatla inemezsin!" demektir. Adı Cyrus müş, Vance mış, o sırada kimse bununla ilgilenmemektedir. Gençlerin Jestinde insanlara, kişilere kin değil, olaylara, haksızlıklara tepki vardır.

Ama bunu, toplum polisine anlatmak mümkün müdür? O, görevi, haklı gençleri tekmelemek, coplamak, "komünist", "hain" diye hırpalayarak yakalamak, şeklinde anlamaktadır, Son alaylar bunu göstermiştir. Böyle bir günde, toplum polisinin görevi bu mudur? Gençler hiç mi tepki göstermesinler? Türk milletinin tepkilerini, heyecanlarım dile getirmekten sakınsınlar mı? Türk milletinin kalbi, Esenboğa havaalanına duygularımızı ve düşüncelerimizi taşıyan bu bin öğrenciyle beraber değil miydi? Şu halde, gençler neden itilip kakıldılar, hırpalandılar? Toplu halde, efendice yürürken, neden taşkınlıklar yapan küçük gruplar haline getirildiler?

Erdoğan Alıver, şu anda üniversite öğrencisi bulunsaydı acaba bu gençlere katılmıyacak mıydı?

Toplum polisi, gene bir taktik hatası yapmış, sürüye katılacağına sürüden ayrılmış, art niyet arama hastalığından bu milli dâvada bile kendisini kurtaramamıştır.

SAYIN
HALKIMIZIN
GÖSTERMİŞ
OLDUĞU TEVECCÜH
SAYESİNDE
MEVDUATIMIZ
milyar lirayı aştı....
BANKAMIZA
GÖSTERİLEN GÜVENE
ŞÜKRANLARIMIZI
SUNARIZ....
ZİRAAT BANKASI

V

Müstakil Kürdistanın müstakbel Emiri Seyit Abdülkadir'in, İngiliz ajanı sandığı Türk James Bond'u Nizamettin'e yaptığı teklifler İstanbul Polis Müdürü Ekrem Bey önüne geldiğinde Ekrem Bey bir an düşündü. Birkaç gün sonra ikinci randevu gerçekleştirilecekti. O görüşmede Müstakil Kürdistan adına Seyit Abdülkadir ve "İngiltere Hariciye Nezareti Umur-u Şarkiye Müdürü Mr. Templen" bir mukavele imzalayacaklardı. Metni, Nizamettin Seyit e götürecekti. Ama, bunun yanında bir de çek olması lâzımdı ki müstakbel Emir hazretleri pirelenmesin.

Polis Müdürünün o zaman batırma geldi. Kendisinde Osmanlı Bankası'na ait boş çekler vardı. Bunlar, Millî Mücadele sırasından kalmıştı. Bunlarla, Anadolu'ya kaçırılan silâhlar satın almıyordu. Tabii 1925'lerde Osmanlı Bankasında artık bir fon kalmamıştı ve zaten Seyit Abdülkadir'e de gerçekten para verilmesi bahis konusu değildi. Ama, karşılıksız bir çek niçin verilmesin?

Ekrem Bey karşılıksız çeki yazmakta hiç cimri davranmalı. Seyit "70 - 80 bin lira" mı demişti? Ekrem Bey âzami miktar üzerinden, 80 bin liralık bir çek hazırladı. Ancak, Abdülkadir telefonla veya bir adamı vasıtasıyla Osmanlı Bankası'ndan bu hususta bilgi sorarsa, makul bir cevap da alması lâzımdı. Zira çek, İngiltere adına "Mr. Templen" tarafından verilecekti.

Polis Müdürü Osmanlı Bankasında, kendileriyle beraber çalışmış, ermeni asıllı, vatansever bir Türk vatandaşını hatırladı. Bu, Muamelât-ı Nakdiye Müdürü Berç Keresteciyan idi. Keresteciyan sonradan İstanbul'un ilk gayrimüslim milletvekillerinden biri olmuştur. Ekrem Bey onu buldu, hadiseyi çıtlattı, daha doğrusu, filân numaralı, hamiline muharrer çek hakkında bilgi istenilirse bunun karşılığının bankada mevcut olduğu cevabının verilmesini istedi. Keresteciyan fazla soru sormadan "Peki" dedi. Böylece, para işi halledildi.

Bundan sonra yapılacak iş, İngilizce ve Türkçe, "İngiltere" Hariciye Nezareti Umur-u Şarkiye Müdürü Mr. Templen" ile Müstakil Kürdistan Devletinin müstakbel Emîri Seyit Abdülkadir arasında hazırlanacak mukavelenamenin metninin yazılmasıydı. Bunun için Ekrem Bey, Polis Müdüriyetinin İngilizce mütercimlerinden Mustafa Necip -Emre- Beyin yardımını istedi.

Bu, şimdi 72 yaşında olan ve İstanbul'da Küçük Bebek'te oturan Mustafa Necip Emre'nin hayatının en önemli olayıdır. Mustafa Necip Emre, Küçük Bebekten yukarı doğru çıkan asfaltın hemen sonundaki, üç katlı, bahçeli, şirin evin kendi oturduğu dairesinde o günleri hatırladığında tüylerinin ürperdiğini hâlâ hisseder.

İSYAN YILLARININ İSTANBUL POLİS MÜDÜRÜ EKREM BAYDAR
Bir James Bond hikâyesi

"On His Majesty's Service"

Mustafa Necip Emre için hikâye, bir gün kendisini, Polis Müdürlüğünde Ecnebi Masasına bakan başmemur Nihat Beyin çağırmasıyla başladı. Nihat Bey dedi ki:

"— Mustafacığım, senden iki satırlık İngilizce . bir yazı yazmanı istiyorum.."

Mustafa Necip Emre, Nihat Beyin bir paşazade olduğunu ve kibarlığıyla tanındığını hatırlamaktadır. O zaman biraz korkmuş ve "Acaba bir istihtaf mı yapacaklar?" diye kendi kendine sormuştur, "İstihtaf" benzetme demektir. Emre bu iki satırı yazmıştır. Nihat Bey kendisinden yazıyı almış, yanında İslâm Masasına bakan Ziya Bey olduğu halde Polis Müdürü Ekrem Beyin yanına girmiştir. İki başmemur ile müdürün konuşmaları uzun sürmüştür. Mustafa Necip Bey bunun sonunu oldukça heyecanla beklemiştir. Nihat Bey dışarı çıktığında Mustafa Necip Beyin yanına dostça yaklaşmış ve samimi bir tavırla:

"— Mustafacığım, bu gece bizim evde misafir kalacaksın. Telefon edeyim de sana bir yatak hazırlasınlar" demiştir.

Tabii bu, Mustafa Necip Beyin endişelerini büsbütün arttırmıştır, iki adam, Polis Müdüriyetinden **çıkıp** Nihat Beyin Osmanbey'deki, sedef kakma eşyayla şık şekilde döşenmiş evine gelmişlerdir. Orada Nihat Bey Mustafa Necip Beyi, geceyi geçireceği odaya götürdüğünde İngilizce müterciminin korkusu kısmen zail olmuştur. Zira, orada, üzerine ipek bir pijama konmuş, tertemiz bir yer yatağı görmüştür. İki, adam çay içer ve eve giderken aldıkları kurabiye leri yerken Nihat Bey, Mustafa Necip Beyden istenileni anlatmıştır. Ekrem Beyle beraber hazırladıktan şimdi Emre'nin dokuz madde olarak hatırladığı- bir mukavelenameyi İngilizce ye Türkçe olarak, verilecek kâğıtlara yazacaktır. Bunu söylerken Nihat Bey, çantasından bir tomar kâğıt çıkarmıştır. Kâğıtlar kabartma "On His Majesty's Service = Majestelerinin hizmetinde" ibaresini taşıyan ve resmî ingiliz muhaberatında kullanılan orijinal kâğıtlardır. Polis Müdürü Ekrem Bey bunu İngiltere Başkonsolosluğundan çaldırtmıştır. Nihat Bey İngilizce metnin altın'a "İngiltere Hariciye Nezareti Umur-u Şarkiye Müdürü Mr. Templen", türkçe metnin altına ise Seyit Abdülkadir ismini yazacak, bunlar da onu imzalayacaklardı. Kâğıtların kenarında İngiliz resmî makamlarının soğuk damgası bile vardı.

Kumpas kuruluyor

Mustafa Necip Bey kâğıdı **tam orta kısmından hafif bir çizgiyle ikiye ayırdı.** Sağ **tarafına Türkçe,**

1925 Kürt isyanı ve Şeyh Sait

sol tarafına da İngilizce olarak her maddeyi karşılıklı yazdı. Bu iş sabaha kadar sürdü. Henüz güneş doğmuştu ki telefon çaldı. Ziya Bey, Nihat Beyle Mustafa Necip Beyi müdüriyete çağırıyordu. Nihat Bey:

"— Şimdi geliyoruz!" cevabını verdi.

İki âdam kalktılar ve Polis Müdürlüğüne gittiler, Mustafa Necip Bey, tedbir olarak bir odaya konuldu ve oradan çıkmaması kendisine tenbih edildi. Nihat ve Ziya Beyler, yanlarına Nizamettin Beyi de alarak otomobille, Üsküdar üzerinden Caddebostan'a, Seyit Abdülkadir'in köşküne hareket ettiler.

Mukavele tam bir ihanet mukavelesiydi. Seyit Abdülkadir, Doğudaki isyan gelişirken İstanbul'da da bir hükümet darbesi yapmayı teklif ediyordu. İstanbul'daki silâhlı küftler hücuma geçerek Babıâli'yi, Kolorduyu ve Polis Müdürlüğünü zaptedecekler, başka bazı grupların da yardımını sağlayacaklardı. İstanbul'daki hareket derhal Bursa, İzmir ve Konya'ya sıçratılacak, böylece Ankara iki ateş arasında kalacaktı. Bunun için İngilizlerin derhal, gerekli silah ile altınları Seyit Abdülkadir emrine tahsis etmeleri lâzımdı. Abdülkadir, İngilizlerden, kendili isyan bölgesine gönderilirken Vahdettin'in de İstanbul'a getirilmesini istiyordu.

Gidenler, Seyit Abdülkadir'in pirelenmiş olduğunu gördüler. Kendisine ait çeki kabul etmek istemedi, bundan vazgeçtiğini söyledi. Mukavelenamenin altına da imzasını koymaktan çekindi. Belki temas halinde olduğu gerçek İngilizler bir "Mr. Templen" tanımadıklarını kendisine veya adamlarına söylemişlerdi.

Ancak, Polis Müdürü Ekrem Bey de, edinmesi gereken bilgileri edinmişti.. Bir polis motörü Seyit Abdülkadir'in Caddebostan'daki yalısının önünde devriye geziyor ve müstakbel Kürdistan Emîrinin, Vahdettin'in yaptığı gibi bir İngiliz muşuna binip kaçmasına meydan vermek istemiyordu. Evinin içinde Abdülkadir homurdana homurdana dolaşıp duruyordu. Hesapladığı isyan erken patlamıştı. İngilizle konuşuyorum diye bir Türk polisine sırlarını vermişti göz hapsinde tutulduğunu hissediyordu.

Ekrem Bey, İstanbul'da muhtemel bir Kürt ayaklanmasına karşı da tedbir aldı. İstanbul'daki Kürtlerin miktarı onbin kadardı ve bunlar genellikle Unkapanı çevresinde bulunan hamallardı. Hamallar bir ara coşmuşlar, bir polis memurunu denize atacak kadar azmışlardı. Ekrem Bey onları da sulta altına almayı ihmal etmedi.

Olaylar bu iken Ankara'da, Terakkiperver Cumhuriyet Fırkasının Rüştü Paşa gibi sözcülerinin Şeyh Sait ayaklanmasını "basit bir isyan" gibi gösterme çabalan sunî kalıyordu. Belki Gazi'nin de, İsmet Paşa'yla beraber bu olaya verdikleri, verdiklerini gösterdikleri önem mübalağalıydı. Ama iki Paşa, devrimleri gerçekleştirip yürütmek için bir "rahat devre"ye lüzum bulunduğunu müştereken düşünüyorlardı.

Nitekim sadece beş yıl sonra ikinci "çok partili hayat" denemesine girişmeleri gerçek fikirlerinin, demokrasi arzularının, temayüllerinin ne olduğunun delilidir. Ancak Şeyh Sait hareketinin bir karşı ihtilâli bastırmak için gerekli fırsat yerine geçmiş olmasında hiç bir şüphe yoktu.

Peki, güven oyları ne oldu?

Nitekim, Hükümet değişikliği de hayli garipsenecek tarzda oldu. Bu garabeti belirtecek olan Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası sözcüleri haksız sayılmayacaklardır.

Fethi Bey Hükümeti, Meclisten güven oyu aldığı gün ile 1 mart arasındaki bir haftayı, dış görünüş itibariyle normal, fakat aslında anormal geçirdi. Bir defa, bütün askeri harekât İsmet ve Fevzi Paşaların kontrolündeydi. Fevzi Paşanın durumunda resmi sıfatına aykırı bir nokta yoktu: Genel Kurmay Başkanıydı. Ama Malatya Milletvekili İsmet Paşa sadece Gazi'nin, fırkadaki vekiliydi. Yoksa, ne Cumhurbaşkanı Yardımcısıydı, ne de böyle bir makam vardı. Fakat İsmet Paşa, o bir hafta boyunca, Gazi'nin özel emriyle âdeta öyle bir görev yaptı. Bu, Ankara'nın siyasî çevrelerinde de hissediliyor ve Fethi Beyin kotu düşerken İsmet Paşa'nınki yükseliyordu. Fethi Bey Kabinesine dahil olup da radikal takıma mensup bulunan genç Bakanlar da Başbakanlarına karşı mukavemetlerini, tenkitlerini arttırmışlardı. Bunlar kendilerini fiilen İsmet Paşa Kabinesinin Bakanları sayıyorlardı.

Fethi Bey üzerinde o devrede bir tazyik var mıydı ve bu tazyik varsa Fethi Bey ne gibi hareket tasavvurundaydı? Buna cevap vermek güçtür. Zira tazyik elle tutudur cinsten değildi ve Fethi Bey, artık isyanı bir "karşı ihtilâl' başlangıcı gibi görmek felsefesine yatmıştı. Ama ihtilaf bu "karşı ihtilâl" başlangıcının nasıl bastırılacağı konusundaydı. Bir bakıma, yangın ateşinin çıktığını Başbakan kabul etmişti de, bunun itfaiyeciliği görevinin yapılmasında Fethi Bey Gazi ve İsmet Paşalarla metod farkı içindeydi. Gazi ve İsmet Paşalar bütün memlekette, bilhassa İstanbul ve basınında çatlak seslerin susturulması kanısındaydı. Fethi Bey ile arkadaştan ve aynı görüşü paylaşanlar ise bu kadar genel bir "tedip hareketi"nin karşısındaydılar. Gazi ve İsmet Paşalar, Türkiye'yi batı modeli üzerinde bir devlet ve bilhassa bir toplum yapmak için çıt çıkmaması gerektiği inanandaydılar.

Bu inanç sonradan, bambaşka şartlar altında, Türkiye'ye 1950'den itibaren tekrar hakim kılınmaya çalışılacak ve o 1925 günlerini yaşamış, onun sorumunu bile yüklenmiş kimseler tarafından özenilerek benimsenecektir. Fakat bunlar, 1950 sonrasının, hele 1960 yakınlarının 1925 olmadığını, kendilerinin ise memleketin sağlam kuvvetleri tarafından, sanki, Gazi Paşaymışlar veya İsmet Paşaymışlar gibi görülmediklerini unutacaklardır. 1925lerde bir demokrasi tecrübesini memleket hemen hiç yaşamamıştır, Gazi ve İsmet Paşalar ise pamuk tarlalarından veya çeteci

1925 Kürt isyanı ve Şeyh Sait

yamaklığından gelmemişlerdir. Ordunun muzaffer komutanlarıdır.

Ankara'nın en yüksek çevrelerinde böyle düşünüldüğü içindir ki, Meclisten güven oyu almış bulunmasına rağmen Fethi Bey Hükümeti mart 1925 yaklaşırken o kadar kuvvetli değildi ve devamı, İktidar Partisinden ziyade Muhalefet Partisi tarafından temenni ediliyordu. Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası Başbakanlıkta Fethi Beyin kalmasını kendisi için hayat - memat meselesi addetmekteydi.

Olayların sonrası, bu inancı da doğrulayacaktır.

Mart kapıdan baktırır, kazma kürek yaktırır

Martın ilk günü, Ankara son derece önemli olaylara sahne oldu. Durumun ilgi çekici başka bir yanı, bunun 2 martta İstanbul gazetelerine aksedişidir. O tarihte Başkentte İstanbul gazetelerinden birinin muhabirliğini yapanlar tarafından verilen bilgiye göre, olayları gazetelere radikaller sızdırmış ve bunun yazılmasında mahzur bulunmadığı Çankaya'dan bildirilmiştir. Bunun ifade ettiği mâna şudur: Bir hükümet değişikliğine kamuoyununun hazırlanmasını Çankaya istemekteydi.

Çankaya ise. Gazi Paşa'nın ta kendisiydi.

Gazi 1 mart günü son derece spektaküler bir takım hareketler yaptı. Kendisini tanıyanlar bunların altından önemli değişikliklerin çıkacağından emindiler. Zira Gazi hep, hayati anlarda bu şekilde hareket etmiştir.

Gazi, Bakanlar Korulunu kendi başkanlığında topladı. Toplantıya Genel Kurmay Başkanı Fevzi Paşayı da davet etti. Toplantı akşam başladı, geceye kadar devam etti. Çok eskiden beri, olaylara olağanüstü önem verdirmek isteyenler daima, olağan olmayan saatleri böyle toplantılar için seçmişlerdir. Tabii, Doğuda bir "büyük isyan"m patladığı bilinirken ve türlü dedikodular sürüp giderken Gazi'nin Bakanlar Kuruluna başkanlık etmesi, buna Fevzi Paşanın katılması dilleri ağızlarda dolaştırdı da dolaştırdı.

Her lider gibi büyük bir siyasî aktör tarafının da bulunduğunu belli eden Gazi Paşa bununla da yetinmedi. Bakanlar Kurulu toplantısı bitti, Gazi Paşa Başbakan Fethi Beyle başbaşa kaldı. Hem de uzun bir süre. O saatte bütün Başkent heyecan içinde, olayları takip ediyordu. İsmet Paşa'nın Başbakan Fethi Beyden çok daha fazla krediye Gazi nezdinde sahip olduğunu herkes biliyordu. O halde, Cumhurbaşkanı Başbakanla ne görüşüyordu?

Bir ihtimal, Kabinede yapılacak değişikliklerin konuşulduğudur. 19?5 1 Martının önemli bir şahsiyeti, konunun bu olmadığını AKİS'e açıklamıştır. Gazi ile Başbakan "karşı ihtilâli bastıracak tedbirleri aralarında müzakere etmişlerdir ve Gazi son defa verdiği şansın, Fethi Beyin işine yaramadığını görmüştür. Gazi, çok eski arkadaşı Fethi Beye her zaman, sevgiyle karışık bir saygı duymuştur. Onun doğruluğundan, dürüstlüğünden, batılılığından, hattâ belirli sahalardaki kabiliyetinden hiç bir zaman şüphe etmemiştir. Fethi Bey İtin başlangıcında, daima Gazi'den daha yüksek mevkiler işgal ettiğinden dolayı Gazi üzerinde, komplekssiz ve kıskançlık duygusundan uzak, samimi takdir hisleri doğurmuştur. Gazi, Fethi Beyi bundan dolayı, İsmet Paşa'dan sonra Başbakan yapmıştır. Bundan dolayı, Serbest Fırkanın liderliğini ona vermiştir. Ama Şeyh Sait isyanı sırasında Gazi'nin inancı, kafasındaki ideal Başbakanın Fethi Bey değil, İsmet Paşa olduğuydu. Nitekim bu inancı, o gece Başbakanıyla yaptığı konuşmadan sonra daha fazla perçinlendi. Bir değişiklik şarttı. Bundan Gazi, Fethi Beye bahsetmiş midir, bahsetmemiş inidir? Konuşma kapalı kapılar arkasında cereyan etmiş olduğu için; bu husus açık değildir ama, Başbakan, görüşmeden sonra, Cumhurbaşkanının kendisinden fazla memnun olmadığını anlamıştır ve bunu söylemiştir.

Gazi'nin istediği, bütün memlekete şamil sıkı tedbirlerin alınması, İhtilâlin yumruğunun "karşı ihtilâlin boğazına bastırılmasıydı. Buna mukabil Fethi Bey, isyan bölgesinde bunu yapmaya hazırdı, fakat "bütün memleket"te bunun yapılmasına bir lüzum görmüyordu. Durum, Gazi'nin sandığı kadar vahim değildi. "Karşı ihtilâl" denilen hareket totaliter bir idarenin kurulmasını gerektirecek önemde olmaktan uzaktı. Muhalefete, ondan daha tesirli İstanbul basınına müsamaha göstermek suretiyle de Gazi'nin aklındaki devrimleri gerçekleştirmek ve yerleştirmek kabildi. Devlet kuvvetliydi. İtirazlar sözde kalıyordu. Bunları barışçı metodlarla yenmek imkânı vardı. Hiç bir karşı hareket, söylendiği kadar vahim değildi. Fethi Bey, sert tedbirlere lüzum hissetmiyordu.

Gazi ise bu eski arkadaşım fazla saf, hattâ safdil bulmaktaydı. Onun gözü, Başbakan olarak İsmet Paşa'daydı. Onda, "kendi adamı"nı görüyordu.

Çetin bir Grup toplantısı

Gazi, bir gün sonraki Grup toplantısının bütün havasını yapmıştı. 2 mart günü herkes gazetesinde, 1 mart günü ve gecesi cereyan eden olayları okumuş, Halk Fırkası Grupunun da o gün toplanacağım öğrenmişti. Milletvekilleri arasında ise kulis çoktan yapılmıştı. Taraflar, vaziyetlerini almışlardı. Radikalleri Gazi Paşa'nın desteklediği biliniyordu.

Grup toplantın heyecanlı bir hava içinde başladı ve hep öyle devam etti. Bu, on gün kadar önce yapılan görüşmelere benzemiyordu. Onda, Fırka olarak Hükümet desteklenmişti. Bu sefer, konuşanlann çoğu ve bilhassa genç radikaller Fethi Beyi yemek niyetlerini arzularını belli ediyorlardı. Recep Bey -Peker- en acı sözleri söylüyor, en şiddetli hücumları yapıyordu. Halbuki Recep Bey çok kısa bir süre önce İçişleri Bakanıydı. Hem de Fethi Bey Hükümetinde. Sonra, Başbakan ile arasında ihtilâf çıkmış ve istifasını vermişti. Recep Bey daha o tarihte, Fethi Beyin kâfi derecede enerjik hareket etmemesinden şikâyetçiydi. Fakat bir süre memleketin iç işlerinden

1925 Kürt İsyanı ve Şeyh Sait

sorumlu bir durumda bulunması, Fethi Beyin Grup toplantısında Recep Beye karşı mukabil hücumlarının temelini teşkil etti. Dedi ki:

" Recep Bey nasıl böyle konuşabiliyor?' Biz, *Nasturi* isyanını ondan devraldık. Doğudaki olaylarda da onun idaresinin rolü vardır."

Tabii bu, daha ziyade bir demagojiydi. Zira Recep Bey Bakanlığı sırasında da seri davranmak istiyor. fakat onun elim ve kolunu Fethi Bey tutuyordu. Zaten Grup toplantısının resmî sebebi de, gene, Fethi Beyin yumuşak tutumundan bazı Bakanlarının şikayetçi olmasıydı. İsmet Paşadan yana olan bu radikal Bakanlar, Ali Cenani Beyler, Mahmut Esat-Beyler, İhsan ve Cemil Beyler Fethi Beyim, alınmış olan Sıkı Yönetim kararını tam; olarak uygulamadığını, bunun gereğini tam yerine getirmediğini söylüyorlardı. Bunların iddiasına göre Başbakan kararda bazı hafifletmeler bile yapmak istiyordu. Başbakan çetin müzakereler sırasında bunları inkâr etmedi. Memleket çapında bir şiddet hareketine girişmek için sebep görmediğini söyledi. Hattâ, lâf dönüp dolaşıp da Terakkiperver Cumhuriyet Fırkasının dini hisleri okşadığı, irticaa göz kırptığı, yobaz kışkırtmalarının altında onun bulunduğu ithamlarına geldiğinde Fethi Bey kendi radikallerine karşı Muhalefeti, savunmak lüzumunu hissetti. Dedi ki:

"— Terakkiperver Cumhuriyet Fırkasının programında bulunan ve fırkanın efkâr ve dini itikatları hürmetkar olduğunu bildiren maddesini tenkit ediyorsunuz. Elendiler, Türkiye Cumhuriyetinin dini islamdır. Teşkilâtı Esasiye Kanununda bu kayıt vardır. Ben de elhamdülillah müslümanım ve dinime. hürmetkarım. Efkâr ve itikadı diniyeye hanginiz hürmetkar değilsiniz?"

Halbuki mesele bu değildi. Gerçek hisleri bu olan, tutumu bu olan bir adamın başkanlığındaki hükümete din istismarcıları "Bunlar dinsiz. Bunlar zındık. Bunların yüzünden din elden gitti. Kalkın ey ehli vatan" hücumunu ve teşvikini yapıyorlardı. Fethi Beyin sözleri, gerçekte, "karşı ihtilâl"e sert davranılmasını isteyenlere hak veriyordu.

Sonradan bu nokta Türkiye'de çok polemiğin ve demagojinin konusunu teşkil edecek ve ne zaman çok partili rejime geçilse CHP aynı ithamların altında bırakıracaktır. Kendilerinin dinî itikatlara hürmetkâr olduk lan, fakat CHP'nin olmadığı hep söylenecektir. CHP'nin başında, Fethi" Bey gibi düşünen Başbakanların bulunduğu devrelerde bile.. -Meselâ Şemseddin Günaltay-.

Fethi Bey kendisine hücumlar artıp da daha şiddetli davranması için tazyik edildiğinde ise açıkça, alınan tedbirlerin kâfi olduğunu, bunlarla isyanı bastırabileceğini söyledi ve hiddetle şöyle dedi:

. "— Lüzumsuz şiddetlerle ben elimi kana boyamam."

Bu süz, Fethi Beyin, arzulanan Başbakan olmadığını ispat ediyordu.

Fakat Fethi Beyin, Grupta hâlâ kuvveti! destekleri vardı. Gazi'nin Grupu gerçi, Birinci Meclise nazaran daha mütecanisti. Fakat devrimler konusunda herkes aynı fikri taşımıyor, Fethi Bey gibi, bunların şiddete başvurulmadan da uygulanabileceğini düşünenler bulunuyordu. Bilhassa Doğuyu temsil eden milletvekilleri kabağın kendi bölgelerinin başına patlayacağından korktukları için Başbakanı destekliyorlar, tedbirlerin yeterliliğini söylüyorlardı. Fethi Beyin Bakanlarının Fethi Beye karşı vaziyet almaları bile havayı tam değiştirmedi.

İşte bu sıralardadır ki, Çankaya'da hazırlanmış bir mizansen sahneye konuldu. Radikallerden biri çıktı ve dedi ki:

"—Efendiler, bu fırkanın bir reisi vardır. Ona dinleyelim!"

Gazi Paşa, toplantıyı yukardan takip ediyordu. Başbakanlık odasındaydı. Teklif alkışlarla kabul edildi. Evet, bu kadar önemli bir konuda Genel Başkanın düşüncesi öğrenilmeden bir karar alınabilir miydi?

Yukarı çıkıldı ve Grupun daveti Gazi'ye bildirildi. Gazi, yapacağı konuşmayı kafasında çoktan hazırlamıştı. Uzun, fakat çok güzel konuştu. O da, radikaller gibi düşünüyordu. Bir "karşı ihtilâl" hazırlığını seziyordu. Ancak şiddet kullanarak bunun üstesinden gelmek kabil olacaktı. İşte, o konuşmasında meşhur cümlesini sarfetti:

"— Milletin elinden tutmağa lüzum vardır. İnkılabı, başlayan tamamlayacaktır."

Fethi Bey kabinesinin âkibeti belli olmuştu. Genel Başkanın bu kadar açık vaziyet alması dengeyi değiştirdi. Radikaller bir takrir verdiler. Güven oylaması yapıldı. Fethi Beyin lehine 60 oy çıktı. Bu miktar az değildi. Fakat güvensizlik oylarının adedi 92 idi.

Takrir, açık bir güven oylamasını istemiyordu. Teklif, Hükümetin şiddet politikası takip etmesi, İstiklâl Mahkemelerinin kurulması, sıkı yönetim bölgesinin hudutlarının genişletilmesi idi. Oylar bunun için verildi. Ama Fethi Bey bu politikanın karşısında olduğu için takririn lehinde verilmiş oylar, tabii, kendisi için güvensizlik mânası taşıyordu.

Başbakan, Mecliste, istese düşmeyebilirdi. Ama bu, Terakkiperverlerin görüşü ve propagandası; Fethi Beye telkinleriydi. Diyorlardı ki: '"Biz, aldığınız 60 oyun, karşınızdaki 92 oydan eksiğini Mecliste tamamlayabiliriz."

Unutulan, Grup toplantısında karar Fethi Bey Kabinesinin aleyhinde çıktığına göre, Mecliste, o 60 oyun da, parti disiplini gereğinde renk değiştirecegiydi. Nitekim, Fethi Bey bu teşviklere iltifat etmedi. Mecliste direnmeyi hatırına getirmedi. Grup toplantısını takiben Meclis toplantısında istifasını verdi.

Gelecek yazı:

İsmet Paşa Başbakan

Gören GÖZ

GÜL-PERİ
yazıyor

Sosyetik maoistler

Bu yıl Paris'te, Uzak Doğu rüzgârı esiyor. Soluk yüzlü, çekik gözlü, simsiyah saçlı gençkızların ve mogol bıyıklı delikanlıların süksesi var. Paris, san bir yıl yaşıyor. Modanın çizgileri de Mao Çe-tung'un memleketinden izler taşıyor. Mao biçimi -hani şu dik yakalı, apoletli, askercetayyörler ve pardesüler çok moda. Paris'e giden Türkler de bu modayı benimsemişler. Çinli liderin politikasıyla, felsefesiyle uzak-yakın hiç bir ilgileri bulunmasa da, üniformasının çizgilerini pek şık taşıyorlar. Leylâ Up, Güler Tunca, Mehire Çizmeci, Serra Menemencioğlu, son olarak da Mefkure Şerbetçi, maoist modanın güzel örneklerini verdiler. Mefkure Şerbetçi'yi Paris'ten kızıl saçlarla dönmüş görenler biraz şaşırdılar. Ama Şerbetçi, saçlarını, Paris'te değil, İstanbul'da boyatmıştı. Kahverengi mao tayyörüyle, doğrusu, Paris'teki son modanın zarif bir temsilcisiydi

Bir bu eksikti!

Şu Kıbrıs meselesi, ajanslarda, gazetelerde hergün bir kılık değiştirirken, Ankara'daki Türk - Amerikan Dostluk Derneği de bir kıyafet balosu düzenlemez mi! Balonun çok kalabalık olduğu da, çok neşeli olduğu da söylenemez ama, üyeler, Türk - Amerikan dostluğunu biraz da değişik kıyafetlerle desteklediler!

Sorban'da bir elçi kızı

Paris Büyük Elçimiz Nurettin Vergin'in güzel kızı Nur Vergin, bu yıl, Sorbon üniversitesine başladı. Öğrencilik yıllarına yeniden dönmenin tatlı heyecanı içinde, diplomatik ve sosyetik çevrelere de biraz uzak kaldı. Boş vakitlerinde Kemal Tabir'in son romanı "Devlet Baba"yı Fransızcaya çeviriyor. Fransa'nın ünlü yayınevlerinden Gallimard ile anlaşmış. Güzel bir şey. Hele, Başkentin, hâlâ Paris dedikodusu yapan çevrelerine iyi bir cevap, değil mi?

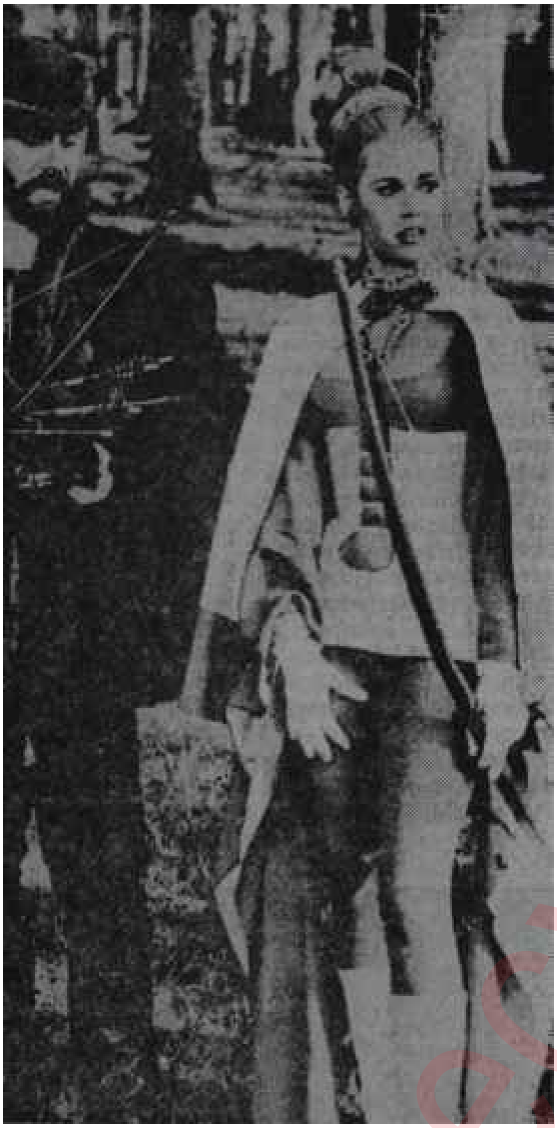
Paris'in ünlü yayınevi Gallimard, bu yıl, Türkiye'ye yönelmişe benzer. Yakında, Nimet Arzık'ın da koskoca bir şiir antolojisini yayınlıyacak. Şu sırada Paris'te bulunan Nimet Arzık'ın, Paris'le daha ilginç çalışmaları da var.

Düğün havası

Hava Kuvvetlerinde düğün şenlikleri birbirini kovalıyor. Geçenlerde, Genel Kurmay Lojistik Başkam Korg. Muhsin Batur'un kızı evlendi. Bütün Havacılar, Büyük Ankara Otelinde kutlanan düğünde buluştular. Bu hafta da, ağustosta emekliye ayrılan Cemal Ertan'ın kızı Nazlı **Ertan'ın** düğünü kutlandı. Şimdi

TÜRK - AMERİKAN DOSTLUK DERNEĞİ'NİN KIYAFET BALOSU
Şu Kıbrıs buhranı olmasa!..

KURAL DIŞINDA KALANLAR - Sinema çevresindeki çiftler, film çevirdikleri zaman, genellikle, ayrılmak zorunda kalıyorlar. Bu, âdeta, bir koral haline gelmiştir. Ama, Roger Vadim ile Jane Fonda için durum tamamen değişiktir. "Meşhur ettiğim yıldızlar arasında gerçek güzelliğe ve yeteneğe sahip biricik insan, Jane'dir" diyen Vadini, karışını bir saniye bile yalnız bırakmıyor. "Barbarella'dan sonra çevirdiği, son filminde rejisörlüğü yine kendisi yapıyor. Jane ise, bu filmde bir "kadın Robin Hood" rolünde. Vadim - Fonda çifti, şu sırada, filmin bazı sahnelerini tamamlamak üzere. Bretagne'da bulunuyor. Vadim, güzel karısına, rol gereği, ok atmasını öğretiyor. Ama herhalde, okun kendisine çevrilmesi ihtimaline karşı tedbirini almış olsa gerektir! Belki de nazarlık taşımaktadır!

kapanan, daha doğrusu ortaklığı bozulan Renan Restoran'ın odunlar ve kilim motifleriyle süslü salonunda, başta Org. İrfan Tansel, olmak üzere, Hava Kuvvetlerinden bazı komutanlar, Ertan ailesinin sevincini paylaştılar. Milli Savunma Müsteşar; Korg. Kemal Atalay, tabiî senatör Sami Küçük, Dr. Albay Osman Çoşkun ve eşleri de misafirler arasındaydılar.

Başkentin sosyal alanda çok faal bir kadım olan, özellikle Göz Bankası'nın gelişmesine büyük emek veren Münevver Ertan, kızına çok güzel bir düğün kokteyli hazırlamıştı. Olgunlaşma Enstitüsü'nde yapılan güpr dantel gelinlik, Nazh Ertan'a çok yakışmıştı. Münevver Ertan'ın firuze küpeleri ve yüzüğü de çok güzeldi, Havaçılar, gök rengini çok sevdikleri için, mücevherde de firuzeyi tercih ediyorlar.

Kanser ve kadın

Kanser savaşında kadınlarımız etken bir rol oynamağa başladılar, İstanbul'daki Kanser? Savaş Derneği'nin Sosyal Komitesi, bu savaşta güzel örnekler veriyor. Geçenlerde yaptıkları öğle yemeği, Derneğe hayli gelir sağladı. Kanserciler, geliri artırıp, Şişhane'deki merkezi bir an önce açmak çabasındalar. Ankara'daki Kanser Savaş Derneği de, geçenlerde Kadınlar Kolunu kurdu. Nezahat Başyazgan, **Yıldiz Küçük, Mübeccel Tozüm,** bu kolda çalışacaklar. Derneğe gelir sağlamak için yakında güzel bir org konseri vermeği de hazırlanıyorlar.

Aaa, **virgülmüş!**

Yaz sonunda İstanbul sosyetesini, özellikle Büyük Klüp ve Polo Klübü çevrelerini çok dalgalandıran bir aşk hikâyesine bir Avrupa yolculuğuyla nokta kondu sananlar, yanılıyorlar. O, nokta değil, virgülmüş. Zira, hikâye devam ediyor. Milyoner fabrikatörün evlilik krizleriyle aşk krizleri birbirine karışıyor. Bir yanda yuvasını yıkmamak için direnen bir kadın, öbür yanda aşk yolunda yenilgiye uğramaktan hoşlanmayan bir dul... Bu hikâyenin noktası birgün elbet konacak, ama, milyoner işadamının hasta midesi daha çok ağrıyacağa benzerî

Acı + tatlı = ?

Görenler anlatıyorlar: Paris'teki Türk ressamlarından Abidin Dîno'nun son sergisi çok acı ve düşündürücü, imiş. Ziyaretçiler, insanın nefesini kesen renklerde ezilen insanları seyrediyorlar-

Sosyete Bilmecesi

Sosyete Bilmecesinin geçen sayıda sorulmuş olan dört sorusundaki kişilerin adlan aşağıdadır:

1 — Melâhat Saka

2 — Cemşit Cevanşir

3 — Kudsi Beğdeş

Gül - Peri'nin, sosyete edebiyatım yakından izleyenlere bu hafta sorduğu dört soru karşı sayfadadır.

TÜRKÂN AZİZOĞLU VE KIZLARI
Anca beraber, kanca beraber..

mış. Ünlü ressam Dino, bu martta açacağı seramik sergisinde de Parislilerin karşısına daha neşeli çalışmalarla çıkacakmış. Demek, acıların taşlaşmasını istemiyor!

İstanbul ve Ankara'daki sanatseverler ise kaç zamandır, "Abidin Dino Türkiye'deki sergisini Dino zaman açacak?" diye soruyorlar. Mefkure Şerbetçi'nin yeni galerisinde Abidin Dino'dan da birkaç resim görmeyi ümit edenler var.

1— *İstanbul sosyetesinde birkaç yıldır çok bahsedilen, gençlikleri, güzellikleri ve güzel danslarıyla tanınan iki adaşı kimdir?*

2 — *İstanbul'dan Hindistan'a bir aşk köprüsü kuran genç ve güzel prensesin şimdi bir adanın kraliçesi sayılan annesi kimdir?*

3 — *İstanbul'un popüler kadınlarından biri, bu güzel şehirden başka yerde yaşanamıyacağını yıllarca tekrarladıktan sonra Karadeniz'de bir şehri Boğaziçi'ne tercih ediverdi. Bu kadın kimdir?*

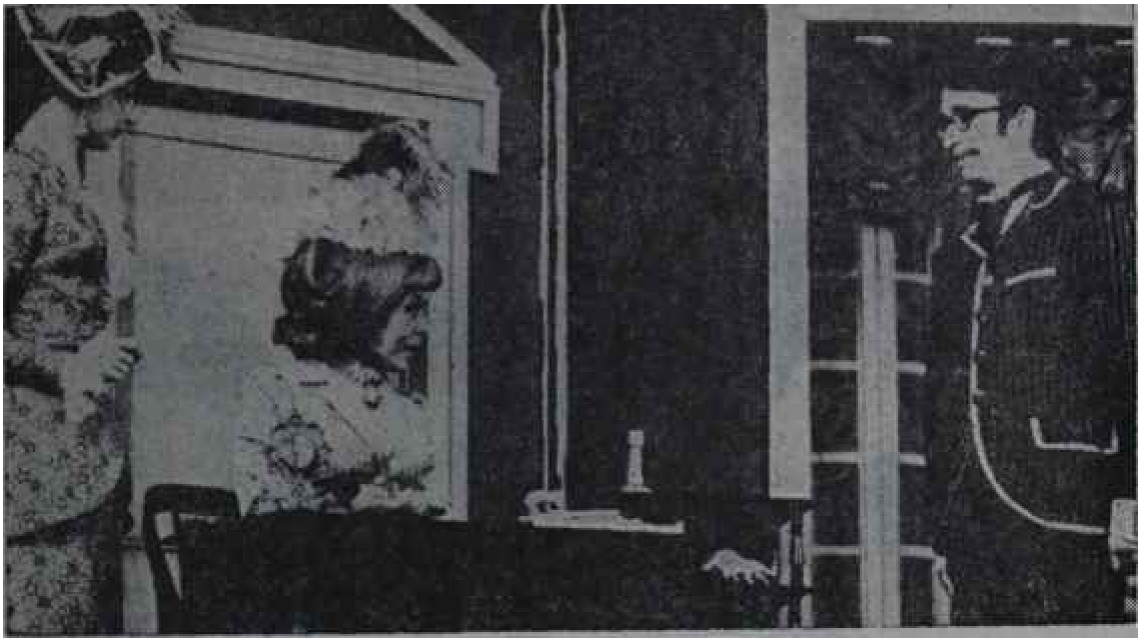
İstanbul'un Leylâları

İstanbul sosyetesinde en çok duyulan, isimlerden biri, Leylâ. Bir nefeste birçok Leylâ birden sıralanıyor. Bunlar, çevreleri de, kişilikleri de bir birinden çok ayrı Leylâ lar. Örneğin Leylâ Cudi Büyük Klüp çevresinden dışarı çıkmayan bir kadın. Leylâ Divitçi, Klün 212'nin zarif sahibesi. Turizme gönül veren kadınlardan biri. Aklı-fikri, Pendik'in ötesindeki motel ve restoranını geliştirmekte... Leylâ Rizan, hürriyeti seçtikten sonra başka bir kişilik kazanan bir kadın. Bir turizm bürosunda çalışıyor. Yılda birkaç defa Avrupa'ya. Amerika'ya uçuyor. Leylâ Uşaklıgil, eski sefireler den. Emirgân'daki yeni ve eski dostlarıyla çevrili bir yaşantısı var. Leylâ Taner, entelektüel sosyetenin ince zekâsıyla tanı narı bir kadını. Haldun Taner'in iyi bir desteği. Piyanosuyla yogoyu ve müzik eğitimini atbaşı götüren bir kadro. Leylâ Çelikbaş, güzelliği ve tatlılığıyla İstanbul'un, güzel dekorunu zenginleştiren kadınlardan biri. Leylâ Süren, tanınmış bir işadamının eşi. Sosyetik yaşantıdan hafif tertip bunalmış, bohemliğe yönelmiş bir kadın. Dekor işleriyle uğraşıyor. Ama, her zaman başarılı sayılmaz. Leylâ Çizmeci, genç kuşağın zarif kadınlarından biri. Leylâ Birsel, İstanbullu kadınların parisli temsilcisi. Güzelliği ve şıklığı tartışılamaz. Ama tartışılacak yanları da yok değil-

Operanın kulisinde

"Martha" operasının galası, Başkentin karardığı akşama rastladı ama, operaseverler seyretmekten geri kalmadılar. O gece, Üçüncü Tiyatro'nun loş ışığında ilginç karşılaşmalar ve konuşmalar da oldu. Kültür Müsteşarlığından ayrılan Adnan Ötüken ile Faruk Güvenç arasındaki konuşma, bunlardan- biri. "Martha", tatlı bir opera. Geçen yıl Ayhan Aydan'ın da bu operada söyleyeceğinden bahsediliyordu amâ, söylenti gerçekleşmedi. Kulis konuşmaları arasında, bu rolün Azra Gün'e de çok yakışacağı belirtiliyordu. Gala seyircilerinin büyük çoğunluğu, bu sefer,genç öğrencilerdi. Aydın Gün, Üçüncü Tiyötro'daki opera temsillerini bir eğitim planıyla yürütmek için, öğrencilere indirimli tarife uyguluyor. Geleceğin opera seyircisi böyle hazırlanacak.

Galanın genç dinleyicileri arasında, Türkân Azizoğlu'nun kızları da vardı. Bu yıl bütün galalarda anneleriyle beraberler. Babaları müteahhit olduğu için, Ankara'da çok kalamıyor. Bu yüzden, kızları gezdirmek görevi Türkân Azizoğlu'na düşüyor.

TÜLİN ORAL, FÜSUN VE ALTAN ERBULAK'LA SAHNEDE
Hem düşündürüyor, hem güldürüyorlar.

BİR GÜLDÜRÜ: "BiTYENİĞİ"

*"Bityenİği". **Yazan:** Georges Feydeau. Çeviren: Nisa Serezli. Yöneten: Metin Serezlî. Tiyatro: Dormen Tiyatrosu.*

Feydeau, fars türünün önde gelen yazarlarındandır. Geçen yüzyılın Fransız Seyircisinin beğenisinden yola çıkarak yazarlığa başlamış, ustalığını bütün dünyaya kabul ettirmiştir. Ne yar ki bu, biçimde kalan ve en önemlisi, yalnız o çağın değer ölçüleriyle belirlenen bir ustalıktır. Moliere'in taşlama, yerme yoğunluğundan uzak, düşünme ve yargılamadan yok sun bir ustalık...

Feydeau, kurduğu komik durumlarla seyircisini güldürüp avutmayı amaç edinmiştir. Oyunları Fransa'nın, hattâ yalnız Paris'in küçük bir kesimindeki insanların cinsiyet ilişkileri çevresinde gelişir. Cinsiyet ve cinsel isteklerden doğan kıskançlıkların dışında, bütün duygu ve düşünceleri gereksiz sayar. Bu dar aralığa kıstırılmış insanları tek yanlı, ruhsuz ve kupkurudur. Zaten Feydeau için önemli olan, insan değildir. Bu yalınkatlığından dolayı da çoktan eskimiştir. Çağımızın, insanı öne alan ve insanın daha mutlu yaşaması için çaba gösterilmesini zorunlu sayan anlayışı içinde onun güldürüleri hiç bir değer taşımaz; tersine, olumsuz bir niteliğe bürünür.

Ama Feydeau'nun teknik ustalığı yadsınamaz. Oyunlarını, biç takılmadan işleyen bir düzen içinde geliştirir. En umulmadık rastlaşmalar ve en akla gelmez çaprazlaşmalarla seyirciyi şaşırtır, soluksuz bırakır.

"Bityeniği" de bu genel tanımlamanın dışına çıkmıyor. Olaylar, gitgide içinden çıkılmayacak gibi karıştıktan sonra birdenbire çözülüveriyor. Öldürmek için birbirlerini kovalayan karı - kocalar, sarmaş - dolaş oluyorlar. Oyun da, seyircinin kahkahaları arasında, bu "mutlu son"la bitiyor.

Kolay başarı

Eğer bir oyunun tek amacı seyirciyi güldürmekse, gerek yazar, gerekse Dormen. oyuncuları için, "başarıya ulaşıyorlar" denilebilir. Ama bir de tiyatrocu ile seyirci arasında gerçekleşen karşılıklı alış-verişi düşünmek gerekir. Çevre ve kişileri bakımından, Beyoğlu seyircisine bile yabancı olan oyunun tek bir çekici yanı var: Seyirci, Feydeau'nun kişilerindeki genellemeye bağlanıyor. Onlarda aldatılan, aldatan insanların değişmez dramını seziyor. Bir yandan da, oyundaki çıkmazlardan uzak kaldığı için rahatlıyor.

Dormen Tiyatrosu, kurulduğu gündenberi güldürülere daha çok yer vermiştir. Dormen oyuncularının çoğu, bu tür oyunlara alışmış, hattâ bu tür oyunların içinde yetişmiştir. Onun için, şimdi de, alışkın oldukları bir türde kolayca başarıya ulaşıyorlar. Topluluğa yeni girmiş olan oyuncular da sahnede kurulan genel akış içinde yerlerini alıyorlar. Metin Serezli, canlı, hareketli mizanseni yanında, oyunun inanılmaz olmaktan kurtulmasını, sürpriz etkisinin artırılmasını sağlayacak olan hm gerçekleştirmiş. Böylece, Dormen Tiyatrosu, eskimiş ve değerini yitirmiş bir farsın başarılı bir gösterisini sunmuş oluyor.

S. GÜNAY AKARSU

KADINLAR MEKTEBİ

AHMET EVİNTAN VE ELÇİN SANAL "KADINLAR MEKTEBİ"NDE
Bir evlilik dolabı

OYUNLAR

Yazar
dâhi
olunca..

"Kadınlar Mektebi". Yazan: Moliere. Çeviren: Bedrettin Tuncel, Sabahattin Eyüpoğlu. Sahneye koyan: Coşkun Tunçtan. Tiyatro: Küçük Tiyatro

Moliere, bütün zamanlarda, bütün toplumlarda yaşamanın sırrını bulmuş **bir** sanatçı, bir deha. Bu büyük sırrı, mantık ölçüleri içinde, kalan, sağduyunun sınırlarını zorlamayan, aşırılıkları hastalık halini almayan insanoğlunun çoğunluğu ile kopmaz bağlar kurmuş olmasından ileri geliyor. Ölçüsüz olmayan, sağduyusunu kaybetmemiş bütün insanlar, Molîere'in "ölçüsüzlük"ün birer şaheseri **olan** tiplerine yüzyıllardanberi gülüyorlar. Onun her eserinde insanlar, kendi "ölçüsüz" eğilimlerinî yaşayıp, düzeltme fırsatını buluyorlar.

Moliere, "Kadınlar Mektebi"nde, -**her** erkeğin az çok duyduğu- "aldatılmak korkusu"nu bütün mantık ölçüleri dışında yaşayan bîr erkeğin gülünçlüğünü ele alıyor. Her erkekte bir parça bulunan "aldatılmak korkuşu", Kadınlar Mektebi'nin kahramanı Arnolphe'ta akıl almaz bir çılgınlık halinde yaşanıyor.

Arnolphe, Fransa'da yerini almaya başlayan burjuvaya mensup bir yeni zengin. Girmeye özendiği aristokratlar sosyetesinde, bütün kocaların bilgili ve güzel karılar tarafından aldatıldığını kabul etmiş bir insan. Zamânını, kadınların kocalarını nasıl aldattıklarını, en ince ayrıntılarına kadar, inceleyip öğrenmekle geçirmiş. Bu garip araştırma ve gözlem, Arnolphe'u, kendisini aldatmıyacak, cahil, görgüsüz, yaşadığı toplumdan uzak, saf bir kadın yaratmak tutkusuna götürmüş.

..başarı büyük oluyor

Oyun, Arnolphe'un yıllardanberi toplumdan uzak, -kendince- özel şartlarda yetiştirdiği bir gençkızla evlenmek hazırlığına giriştiği, bir sırada başlıyor ve zavallı kahramanın yıllardır hazırlandığı izdivaç, bu, erkekten ve aşktan habersiz kızın karşısına çıkan yakışıklı bir delikanlı ile altüst oluyor. Moliere, iki bölümlük oyununda, insafsız mizah dehası ile, böylesine tedbirli olan kahramanım, normal ve tabii olaylar içinde, gülünçlükten, gülünçlüğe sokarak, en korktuğu "aldatılmak" akıbetine getirin bırakıyor.

Oyun, Moliere'in bütün eserlerinde olduğu gibi, tek kişinin üzerinde dönüyor. Kadınlar Mektebi'nde de güldürü, gülünçleştirilmiş kahramanın üzerinde kurulmuş. Öteki kişiler, sadece oyunun gelişmesini sağlıyor. Anolphe, oyunun başından, sonuna sahneden ayrılmıyor. Ahmet Evintan'ın -Arnolphe- güç işini anlatmak için bu noktayı belirtmek bile yeter. Usta aktör, büyük bir solukla iki perdeyi ayni canlılıkla sürdürmekle kalmıyor, üstelik en ince ayrıntılarıyla bu "gülünçlük"ü yaşatıyor. Kendini aldatılmaz, güçlü bir erkek sanan insanla, aldatılmak korkusu ile tir tir titreyen bir zavallının kesin ayrımlı yaşantısını ustaca yansıtıyor.

Bugünün oyun tekniği yönünden hayli eski kalan Kadınlar. Mektebi'nde, hareketli oyunlara alışmış günümüz seyircisinin psikolojisine. uygun canlılığı, Tarık Levehtoğlunun gerçekten başarılı dekoru **sağ**lıyabilivor. Bir mihver üzerinde dikine dönen altı prizma ile üç mekân birden halledilmiş. Bu şekilde sanatçı, bir mekândan bir mekâna geçişi 5-10 saniyede çözümleyerek, oyunun hızla yürümesine büyük bir katkıda bulunuyor. Temposu ağırlaştığı ölçüde **bütün** gücünü yitirebilecek olan eser dekorla bu tehlikeyi atlatabilmiş.

Küçük Tiyatro'daki Kadınlar Mektebi, son zamanlarda, güldürü, adına sahneye konan bir sürü zırvalık yanında, seyredilmesi gerekli, gerçek bir insanlık komedyası. Ayrıca, güldürünün ciddî bir iş olduğunu hatırlamak için kaçırılmaz bir fırsat...

SELMA TÜKEL

SİNEMA

PERVİN PAR VE FİKRET HAKAN "MURADIN TÜRKÜSÜ"NDE
Yeni ihraç malımız

DÜŞMAN KARDEŞLER: TSD ile TFA

Bulgaristan Devlet Sinematek Derneği yöneticisi Stayenov Bigor, 14-19 kasım 1967 günleri arasında Sofya'da düzenlenen "Türk Filmleri Haftası"nın ikinci günü, İstanbul mahreçti ve İngilizce metildi bir telgraf aldı ve okuduğunda fena halde şaşırdı. Telgraf, "Türk Film Arşivi" imzasını taşıyordu ve metni suydu:

"Ülkenizde 'Türk Filmleri Haftası' adı altında gösterileri yapılan filmlerin gösterme ve bu çeşit bir hafta düzenleme hakkı yalnız Türk Film Arşivine aittir. Gösterilerin lütfen durdurulmasını rica ediyoruz. Bununla ilgili dökümanlar yoldadır."

Türkiye'de, sinema sanatım savunan ve bununla ilgili olarak kurulmuş iki sinema klübü vardır: "Türk Sinematek Derneği" ve "Türk Film Arşivi". Birincisi -TSD- özellikle sinema eleştirmecilerinin yanında yer aldığı, 6 bini aşkın üyeli, düzenli gösteriler yapan bir dernektir ye "Yeni Sinema" adlı, sürekli yayınlanan bir organa sahiptir. İkincisi -TFA- ise, TSD'ye bakarak, bütünüyle güçsüzdür. İki dernek de, başlangıçtanberi, birbirleriyle durmadan çatışmakta, yakışıksız ve ilkel bir düşmanlığı sürdürmektedir. Bunun başlıca sebebi, yerli filmcilerin, TSD'nin çalışmalarını Türk sineması için sakıncalı bulmaları, gösteriler ve yayınlarla TSD'yi Türk sinemasının karşısında saymalarıdır. Bu yüzden, yeril filmciler, genel olarak TFA'da kümelenmişler, bu derneği kendi yararlarına uygun çalışmalara yöneltmişlerdir. İşte, gürültü de bu noktadan çıkmakta ve çatışma, bıktırıcı bir nitelikte uzayıp gitmektedir. Bunun yanısıra türlü suçlamalar, türlü engellemeler de birbirini izlemektedir. Üstelik, her iki dernek de Uluslararası Sinema Dernekleri Federasyonuna üyedir ve yine uluslararası bir faaliyet halinde, biri ötekinin işini bozmak için elinden geleni esirgememektedir.

Sofya'da düzenlenen "Türk Filmleri Haftası"ndaki gülünçlü oyun bu sürtüşmenin son örneğidir.

"Hafta"nın filmleri

Bulgaristan Sinematekçisi Bigor, TSD ile işbirliği yaparak, ülkesinde bir "Türk Filmleri Haftası" düzenlemişti. Geçen yıl içinde ayni TSD ile de İstanbul'da bir "Bulgar Filmleri Haftası" düzenlenmiş ve Bulgar sinema sanatçıları ülkemize konuk olarak gelmişlerdi. İki yerli dernek arasındaki çatışma o günlerde de ortaya çıkarılmış, fakat pek şaşırtıcı olmamıştı.

Bigor, bunu elbette ki biliyordu. Onun için, Türkiye'den kendisine gönderilen telgrafı okuyunca Önce şaşırdı, sonra gülerek, Sofya'ya gelen TSD temsilcisine,

"— Olur böyle şeyler... Siz herhalde bu filmleri çalmadınız, değil mi? Bu, olsa olsa, Türk rejisörleri ile eleştirmeciler arasındaki sürtüşmeden doğmakta. Her ülkede bu gibi çatışmalar olur ve olacaktır. Nitekim, Türk Filmleri Haftası' için davetiye gönderdiğim bizdeki sinemacıların hiç birisi, gösterilerimi-

ze gelmedi. Amaçları, **beni protesto etmekti. 3u,** bir bakkal **zihniyetinden başka** birşey değildir" **dedi.**

TSD, Sofya'ya beş rejisörden -Lütfü Ö. **Akad,** Metin Erksan, **Haldun** Dormen, Atıf **Yılmaz** ve Duygu Sağıroğlu- **beş film -"Hudutların Kanunu", "Yılanların Öcü", "Güzel Bir** Gün İçin", "Muradın Türküsü" ve "Bitmeyen Yol"- ve iki de temsilci -Tuncan Okan ile "tazeler"den Atillâ Dorsay- göndermişti.

Varna'daki Balkan Filmleri Festivali sayılmazsa, Bulgaristan sınırları içinde bugüne kadar topu topu iki Türk filmi, "Ağaçlar Ayakta Ö**lür"** ile "Keşanlı Ali Destanı", gösterilmişti ve TSD'nin düzenlediği hafta, bu susamışlık yüzünden olağanüstü bir ilgiyle karşılanmıştı.

Küçük yanılmalar

Bir dış ülkede -hele Bulgaristan gibi, Türklerin fazlaca **bulunduğu** ve türkçenin geçerli sayıldığı bir ülkede- Türk sinemasını bu filmler ve bu sanatçılar mı temsil etmelidir? TSD, bu filmleri hangi değer ölçülerine göre seçmiştir? Gerçek şudur ki, Türk sinemasında bir Halit Refiğ, bir Memduh Ün ve bir Osman F. Seden atlanmış, başarısız bir Haldun Dormen, bir türlü kendini toparlayamayan bir Atıf Yılmaz ve yolundan sapmış bir Duygu Sağıroğlu ile **-üstelik** onun "Bitmeyen Yol"u, hâlâ yurdumuzda gösterilmemiştir- Türkiye temsil edilmeğe kalkışılmıştır. Ayrıca, "Yılanların Öcü" de -yanlış yorumu, özünün ters savunulması bir **yana-** Erksan'ın en iyi filmlerinden biri değildir. Geriye kala kala, **bir** tek, Akad'ın "Hudutların Kanunu" kalmaktadır ki, TSD'nin. "bir çiçekle: **yaz** olmaz" atasözünü bilmesi vs seçmeler konusunda ona göre davranması **gerekirdi.**

MUZAFFER A. ESİN

FİLMLER

Vuruşmayı bitiremeyen Batı

Sidney **J. Furie** adı, **Türk** seyirci **için de** yabancı değildir. **Ünlü Bond filmlerinin** yergisi **"The Ipcress** File - **Ani** Tehlike", **Furie'**nin adını ansızın üne erdirmiş, ilgiyi üzerine toplamıştır. "The Southwest **of** Sonora - **Batıda Vuruşanlar", İngiliz** aktör **Furie'nin, bu ba**şarısından sonra, apar-topar Hollywood'a giderek, İngiltere dışında çevirdiği ilk filindir.

"Batıda Vuruşanlar", Robert Mac Loed'un "Apaloosa" adlı romanından, yazar John Bridges tarafından senaryolaştırılmıştır. Baş rollerinde Marlon Brando, Anjanette Comer, John Saxon ve Emilio Fernandez -Meksika sinemasının en usta sinemacılarındandır- oynamaktadır.

Klâsik bir western çerçevesi içinde başlayıp gelişen, fakat giderek western kalıplarından sıyrılıp sapan "Batıda Vuruşanlar", bu türdeki filmlerin kahraman yaratmacılığına da karşıdır. Genellikle bütün kişileri kötüdür, hattâ iyiler -veya iyi sanılanlar- ile kötüler, garip bir ters orantıya düşürülmüşlerdir.

Meksika sınırına yakın bir arazide, savaş dönüşü yerleşmek için geri dönen Mateo -M. Brando- beklenmedik bir olayla karşılaşır. Chuy -J. Saxon- adındaki bir yerli ağanın sevgilisi -A. Comer-, ağanın elinden kurtulmak amacıyla, hır çıksın diye Mateo'ya iftira eder. Belalı Mateo ile ondan aşağı kalmayan Chuy başlangıçta kapışmazlar ama, ağa, adamları karşısında küçük düşürülmenin acısını, Mateo'nun damızlık atını kaçırmakla çıkarır. Mateo da kendisine yapılanların öcünü almak için yollara düşer, ağanın oturduğu köye gelir, onunla çatışır, kızın -A. Comer- yardımıyla kaçar ve ardına düşen Chuy'u pusuya düşürüp öldürür.

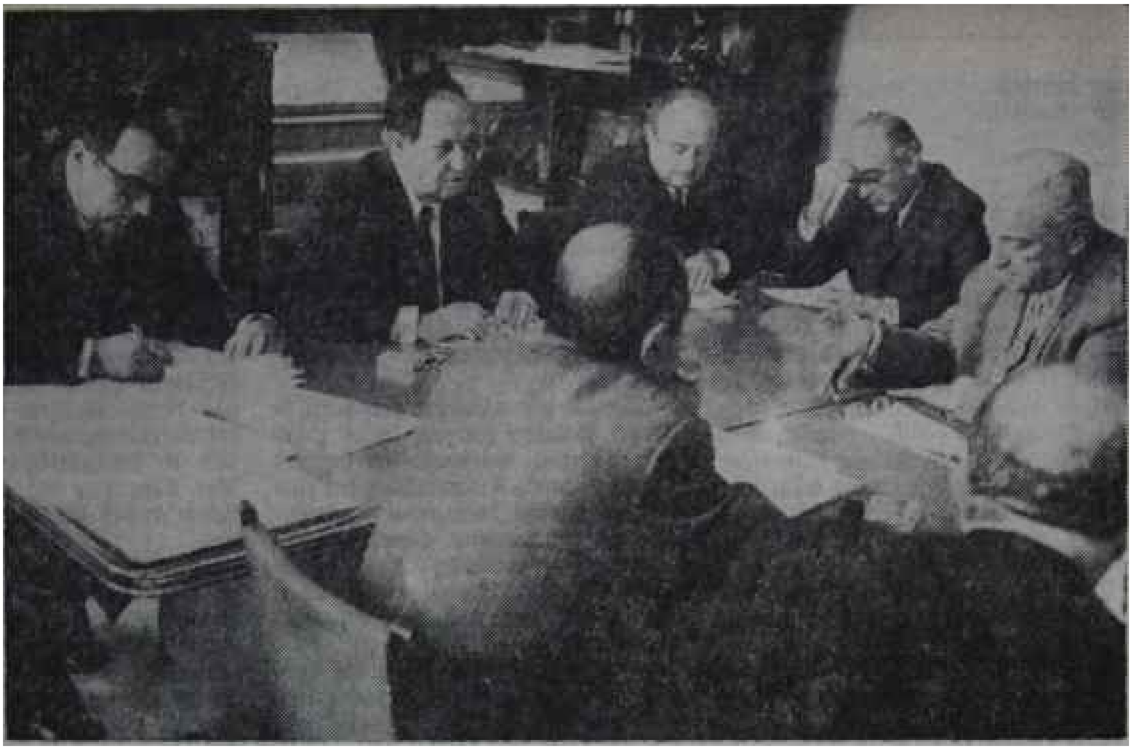
"Batıda Vuruşanlar"ın konusu, kısaca budur. Film, çokluk, bilinen ölçülerin dışına taşmaktadır. Rejisör Furie, tutkunu olduğu çarpıcı teknik çalışmasını bu filmde de büyük bir üstünlükle sürdürmektedir. Her plân ayrı bir güzelliktedir ve soluk kesici bir nitelik taşımaktadır.

Üç baş oyuncusundan Brando, yıllardır bilinen, o hiç değişmeyen Brando'yu oynamakta ve Mateo'yu -ister istemez- Brando'laştırmaktadır.. Daha çok "güzel delikanlı" diye ün yapmış olan John Saxon ise, Brando gibi güçlü bir oyuncu karşısında yenilgiye uğramadan -bu, biraz da rolünden gelmektedir. Furie, seyircisine, Mateo'nun değil, Chuy'uri haklı olduğunu sezdirmektedir- oyununu sürdürmektedir. Anjanette Comer ve küçük rolüyle Fernandez de öyle...

MARLON BRANDO "BATIDA VURUŞANLAR"DA

Bir ağalı hikâye daha

ULVİ YENAL BAŞKANLIĞINDA YAPILAN GÜREŞLERLE İLGİLİ TOPLANTI
Bir suçtu aranıyor!

Beden Terbiyesi'nde Post Kavgası

Son günlerde, Türk sporunun en çok ilgi gören adamı, Beden Terbiyesi Genel Müdürü Ulvi Yenal'dı. Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü'nun altıncı katına asansörler, bir hafta boyunca durmadan heyetler taşıdı. Genel Müdür Ulvi Yenal'i ziyaret eden heyetler, söze daima, Türk Güreşini veya Türk Bisikletini kurtaracaklarını belirterek başlıyorlar, federasyon başkanlığı için yeni bir isim ortaya atıyorlardı. Bisiklet Federasyonu Başkanı Talât Tuncalp, geçenlerde, Genel Müdür tarafından görevinden alındığı için, bisiklet sporunu kalkındırmak amacında olanların ziyaretleri belki normal karşılanabilirdi. Fakat bu ziyaretlerin yapıldığı günlerde, Güreş Federasyonu Başkam Cih'at Uskan görevi başındaydı. Uskan'ın görevden ayrılması şüphesiz ki imkânsız değildi. Başarının yalnız ve yalnız bir galibiyete bağlandığı bir ülkede, Dünya Serbest Güreş Şampiyonasında beşinci olmuş bir spor dalının başında bulunan kişinin bizdeki spor anlayışına göre görev başında kalması bir sürpriz olurdu. Türk Güreşini kurtarma heyetleri, bu yüzden, işe bir an önce sarılmışlar, Beden Terbiyesi Genel Müdürü Ulvi Yenal'i ziyarette fayda görmüşlerdi.

Heyetlerde senatör ve milletvekillerinin bulunuşu da dikkati çekiyordu. Güreş adamları, eski güreşçiler, yanlarına aldıkları Parlâmento üyeleriyle birlikte, Genel Müdürün kapısını çalıyorlardı.

Bu ziyaretler, on gün süreyle, ardı arkası kesilmeden devam etti. Bir gelen bir daha geldi. Herkes, ortaya yeni bir federasyon başkanı adayı attı. Kimi Hasan Bozbey diyordu, kimi Cihat Uskan'ın görevde kalması gerektiğini belirtiyordu. Bu arada, Güreş Federasyonu Başkam olmak için yıllardır sırada bekleyen bir Vehbi Emre'nin, bir Seyfi Cenap Berksoy'un adlarını ileri sürenler de oldu. Bunların yanında Mustafa Dağıstanlı gibi, güreşe kısa bir süre önce veda etmiş eski güreşçilerden de başkan adayı vardı. Dağıstanlı, Genel Müdürü en kalabalık heyetle ziyaret edenlerin başında geliyordu.

Bir baş aranıyor.

Bu ziyaretler, Devlet Bakanı Kâmil Ocak'a da yapıldi. Çünkü herkes biliyordu ki, güreş gibi, bütün türk toplumunu ilgilendiren bir spor dalında Ulvi Yenal tek başına hareket edemez, karar veremezdi. Daha önceki federasyon başkanları tayininde araya giren Hükümet ileri gelenlerinin, Kıbrıs meselesi yüzünden, bu defa, Güreş Federasyonunu düşünecek halleri yoktu.

Bütün bu ziyaretlerde Kâmil Ocak'ın ve Ulvi Yenal'in, Güreş Federasyonu Başkam Cihat Uskan'ın görev başında kalacağını söylememiş olmaları, heyettekileri memnun eden tek husustu. Çünkü herkes, Ocak veya Yenal'in yanından büyük bir umutla ayrılıyordu. Türk sporunun iki baş yönetmeni, Güreşin öbür spor dalları gibi düşünülmemesi gerektiğini, federasyon başkam seçimi yapılırken titizlikle hareket

edileceğini bildirdiler ve hafta boyunca da kararlarını açıklamadılar. Türk Güreşini kalkındırmak için bu arada bir toplantı daha yapıldı. Buna rağmen yetkili kişiler; aradıklarını bulamadılar. Ama, aranılan kişinin bulunacağı gün yakındı.

Bisiklet Federasyonundaki çatışma

Bisiklet Federasyonu-Başkanı Talât Tuncalp'in beklenmedik bir günde görevinden alınması, büyük tepki yarattı. Talât Tuncalp, bu konuda iki defa açıklama yaptı ve Genel Müdürü, kendisinin çalışmalarını önlemekle, emeklilik süresini doldurmak için görev başına geldiğinden, hiçbir işe bakmamakla suçladı. Genel Müdür ise Talât Tuncalp için, "Bir cila, bir vitrin" dedi ve gerekçeyi şöyle açıkladı:

"— Görünüş iyi. Ancak, küçük bir inceleme ile gerçekler ortaya **çıkıyor, kendi kendimizi aldattığımızı anlıyoruz. Talât Tuncalp, bisiklet sporunu, bugüne kadar tek başına, istediği şekilde idare etmiş, sembolik heyetler kurmuş, kendi kendine faaliyet yaptığını sanmış. Bir inceleme yaptım: Türkiye'de bugün, 272 bisikletçi var. Bunun üçte biri Konya'da. Bundan on yıl Öncesi de Türkiye'deki bisikletçi sayısı bu kadarmış."**

Yenal - Tuncalp çatışması devam ederken, federasyon başkanlığı ve üyeliği için birçok kişi, Yenal'i ziyarette kusur etmedi. Bisiklet sporuyla ilgilenen çok az kişi, kendini, ister istemez, bu olayın İçinde buldu. Yenal'i bu kararından dolayı kutlayanların yanında yerenler de vardı. Telgraflar birbirini izliyordu. İkiye bölünen bisiklet toplumunun başında bulunanlar, görüşlerinin, desteklenmesi için, çeşitli kimseler aracılığıyla Genel Müdüre telgraf çektiriyorlardı.

Bu telgraflardan biri, son yılların şampiyon bisikletçisi Rifat Çalışkan'dan geldi. Çalışkan, Tuncalp'in görevden alınmasıyla bisiklet sporunun baltalandığını ileri sürüyordu. Ancak, Ulvi Yenal'in elinde Rifat Çalışkan'ın bir de mektubu bulunuyordu ki, bir yıl öncesi yazılan bu mektupta Çalışkan, Tuncalp'i kötülüyor, bisiklet sporuna zararlı olmakla suçluyordu. Çalışkan'ın bu mektubu, telgraf gazetelerde yayınlandığı gün Genel Müdüre verilmişti.

Tuncalp'in görevden alınmasıyla bisiklet toplumu birden karıştı, bir avuç bisiklet sporu gönüllüsü ikiye ayrıldı.

Şimdi bu ikiliği ortadan kaldıracak bir başkan ve federasyon aranmaktadır. NACİ ERTEZ

Çok Kollu Başkan

Başkent klüplerinden ikisinin yöneticileri, amatörlükten profesyonelliğe geçen futbolcularının sözleşmelerini ve gerekli belgelerini Futbol Federasyonuna götürdüklerinde, aldıkları cevap şu oldu:

"— Orhan Şeref Apak görmeden kimse profesyonel olamıyacak!"

Yöneticiler şaşırdılar. Yoksa Apak, Federasyon Başkanlığı göreviyle birlikte lisans memurluğu da mı yapıyordu?

Sorumlular, Amatör Milli Takıma girebilecek elemanların gözden kaçmaması için, Apak'ın bir konuda direktif verdiğini ve kimseye yetki bırakmadığını söylediler. Apak ise, Milli Takımla birlikte Pakistan'daydı. İkinci Başkan Halim Çorbalı da,

"— Orhan beyin işine ben karışamam" dedi.

Federasyondakilerden rica edildi, kimse yanaşmadı. Çünkü, "Orhan beyin işi"ydi. Orhan Şeref Apak, yönetmeliklerin ve Federasyonun da üstünde Ur kişiydi. Sözleri, yönetmeliğe uymasa da, bir federasyonda kendisinden başka kimsenin bulunmadığını ortaya koysa da, yerine getirilecekti. Çünkü bu işi, Orhan Şeref Apak'tan başka bilen yoktu. Futbolcunun değerini sadece ve sadece Apak anlardı. Tecrübe sahibi bir antrenörü bulunmasına rağmen, Amatör Millî Takımın oyuncu arayıcısı da Orhan Şeref Apak'tı.

Klüpler, uzun ısrarlardan sonra, futbolcularını oynatabilmek için bir çözüm yolu bulabildiler. Apak'ın ünlü amatör futbolcuları Fuat, Burhan, Selçuk,

ORHAN ŞEREF APAK

Çin işi japon işi, bunu bilen tek kişi!

Faruk ve öbürlerinde olduğu gibi bu futbolcuların amatör lisanslarının arkasına da "amatör tahdidine tâbi değildir" damgası basıldı ve böylece lisansları verildi.

Apak'ın dediği yine olmuştu. Görev başında bulunmasa bile, Türk futbolunda her konuda karar verebilecek kişi, yine Orhan Şeref Apak'tı!

SANAT

RESSAMIN YÜREĞİ NEREDE?

RESSAM GENCAY VE MİSAFİRLERİ
Meraklılardan bir kurtulabilse...

İyi giyimli bay ve bayan iki ziyaretçi, usulca, Gencay'a sokuldu. Erkek; nazikçe ve biraz da çekingen, sordu:

"— Bize eserlerinizi izah eder misiniz.."

Bir ressam için en tedirgin edici sorulardan biri, şüphesiz ki budur-

Gencay, fırsatını bulup, meraklı konuklarının elinden kurtuldu, ama pusuda bekleyen bir başka meraklının sorusuyla karşılaştı:

"— Söyle bakalım Gencay; ne yapmak, nereye varmak istiyorsun, bu tuvallerle?"

Türk - Amerikan Derneği salonunda, iki yanına umutsuzlukla bakman Gencay,

"— Ben mi nereye varmak istiyorum?" dedi. "Hiç canım, işte... Sen bunları benim kadar bilirsin.. Neyse, hadi söyliyeyim: en aza, en sadeye varmak; en az elemanla resimsel oluşa ulaşmak; optik oyunlara dayanarak en az elemanla çok şey anlatmak... Hepsi, bul.."

Bir bayan yazar, bir ressamın kulağına eğilerek,

"— Sezgiyle, duyguyla bu işin içinden çıkılacak gibi değil. Anlatsana bana, şu op-art denen zıkkımı!" dedi

"— Karışık bir , yanı yok" diye söze başladı ressam. "Op-art, yâni eptique-art, gözü yanılgılara düşüren renk oyunlarına dayanan bir resim türü. Genellikle ikisi sıcak biri soğuk veya ikisi soğuk birisi sıcak olmak üzere üç renk alıyor. Bu renklerin, çoğunlukla eşit koyuluk derecesinde olmasına dikkat ediyor. Koyuluk dereceleri eşit, zıt renkler benek benek, yanyana getirilince, anlaşılmaz, büyülü bir etki uyandırmağa başlıyorlar. Böylece ortaya, bilmediğimiz, yepyeni bir mor, bir mavi, bir turuncu çıkıyor. Duvarda, kendine göre yaşayan, canlı duran bir renk lekesi... Hareket halindeki levhalardan süzülen bir ışığın bir ekran üzerinde durmadan değişerek yeni uyumlar yaratması gibi... Batı ülkelerinde şimdi, böyle, makineli sergilemeler de var. Gencay, aynı işi, geleneksel malzemeye, boya ile resim bezine gördürüyor."

TURAN EROL •

GALERİLER

Sanat bilinç işidir!

İstanbul'un dört büyük galerisindeki - Türk - Alman, **Galatasaray Yapı-** Kredi, **Eski Şehir,** Taksim Sanat - sergilerinden' iki sanatçının işleri, büyük ilgi topladı. Çok resim, çok emay, çok sanatçı arasında gi - derek bu durumun doğmuş olması, bir bakıma, yapıcı ve. sevindirici de oluyor. **Batı** ülkelerinde birkaç yıl kalıp, "kendince" öğrenimini geliştirdikten sonra, bir yerlerde tutunduğunu sanarak sergi açanların, islerini yıllarca ustalık ve içtenlikle sürdüren bilinçli sanatçılar yanındaki farklılığı, kalıcılık derecesi hemen ortaya çıkıyor.

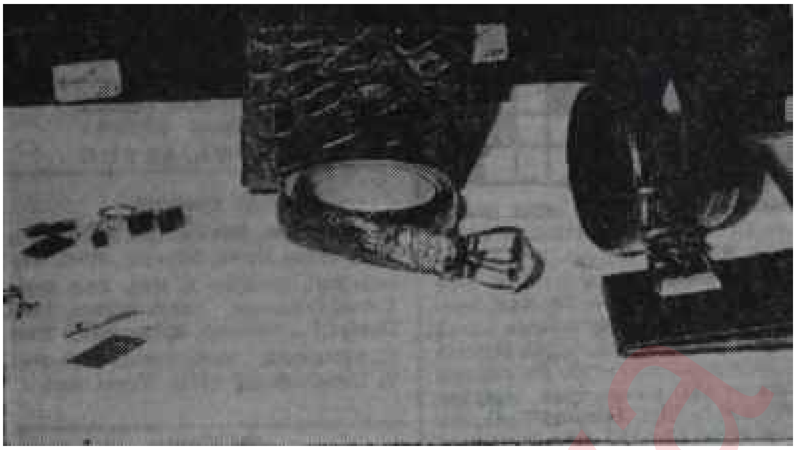
Zühtü Müridoğlu ağaç yontularını, Dinçer Erimez ise resimlerini Taksim Sanat Galerisinde sergiledi. Türk Çağdaş Heykeltraşlığının kurucularından sayılması gereken bir isim olarak Müridoğlu, bu defa yalnız ağaç heykellerini güzel bir düzen içinde veriyor. Yıllardır malzemenin çeşidini heykellerinde değerlendiren, yurdumuzdaki ünlü pek çok heykel ve bas - relief'leri gerçekleştiren Zühtü Müridoğlu'nun, son çalışmalarında, somut yerine soyut tadlar, uyarmalar ve katkılar içinde olduğu görülüyor. Ağacın açık, koyu, doğal veya yapma değerleriyle, boş - dolu, açık-kapalı, eğik - dikey ilintilerini büyük bir ustalıkla, mübalâğasız bir düzen zincirinde başarıyla gerçekleştirmiş.

Dinçer Erimez de, Müridoğlu gibi, Devlet Güzel Sanatlar öğretim üyelerindendir. O da, çokluk, büyük boyutlarda somut ve soyut geçişleri denemekte kararlı görünüyor. Renk ve biçimdeki nesnellik kadar yeni bir anlatımcılığa eğilmiş bulunan Erimez, bir masal havası,. anılara, tutkulara, düşlere biraz da attınyürekli - naif bir muhteva da getiriyor.

Ancak, henüz bölmelerle dönenen bu dünya için pek çok koyuluğun sürdürülmesi, açık renklere dönük olunmaması, Erîmez'in aleyhine bir nokta olarak beliriyor. Ama Erimez'in, doku anlayışında, şimdilik koyularla yürümeyi'"yeğ tuttuğu da söylenebilir.

GÜLTEKİN ELİBAL

BAYANLAR, KOCALARINIZI DÜŞÜNÜYOR MUSUNUZ?

Portföy ve kemer hem kullanışlı, satmaldıktan sonra içine koyabile- hem de şık ve zarif olmalıdır. Eğer, cek kadar parası kalmışsa, gerçek krokodilden bir portföy, kocanız için değerli bir hediye olacaktır.

Krokodil kemerler de onu, ayni derecede memnun edecektir.

— Ankara'da Kızılay'da, Talip mağazası. Kahverengi ve siyah renklerde portföy ve kemer. Portföy 325, kemer 187.50 Tl.

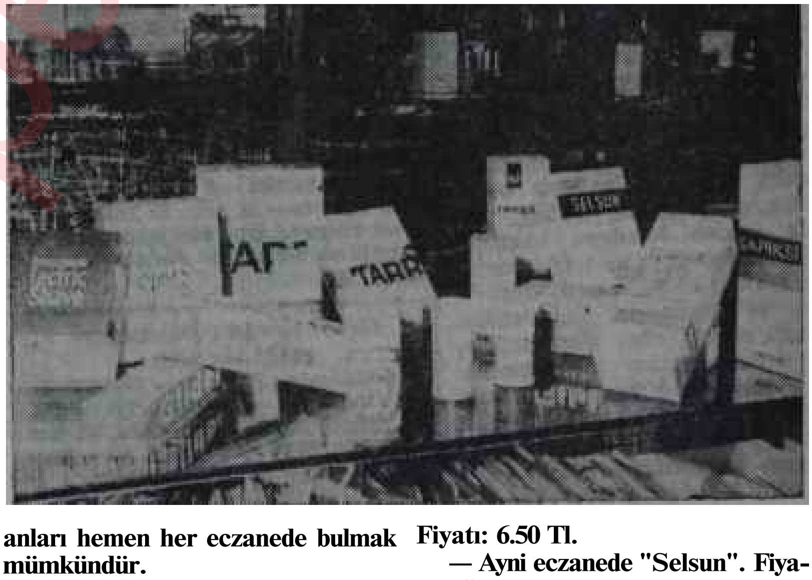
Yün ceket, soğukların artmasıyla sıdır. Kocasının sağlığım düşünen birlikte ilk akla gelen giyim eşya- her kadının arzusu, muhakkak ki ona, ceketin altında fazla kalınlık yapmayan, rahat ve zevkle giyilebilecek bir yün ceket sağlamaktır. Yün ceket, ayni zamanda, kıyafeti tamamlıyan bir unsurdur.

— Ankara'da Ali Nazmi Pasajı'nda Kazova mağazası. Önden düğmeli; cepli, bej yün ceket Fiyatı: 130 Tl.

Deodorant, bütün gün yorulan ve terleyen kocanızın giyim eşyalarının temizliği için lüzumlu bir tuvalet malzemesidir. Ayrıca, çalışma odasının soğutulmadan havalandırılması da başlıbaşına bir iştir. Eczanede kendiniz için alışveriş yaparken kocanızı da ihmal etmemekte fayda vardır.

— Ankara'da Bulvar Eczanesinde "William" deodorant. Fiyatı: 12.50 Tl.

— Ayni eczanede spray "Air-Wick", Fiyatı: 10 Tl.

Şampuan alırken kocanızın saç cinsini gözönünde bulundurursanız, onu birçok derdinden kurtarmış olursunuz. Kepek, kaşıntı, saç dökülmesi, erkeklerin önemli dertlerinden sadece birkaçıdır. Bunları kısmen tedavi edebilecek özel şampuanları hemen her eczanede bulmak mümkündür.

—- Ankara'da Bulvar Eczanesi. Kepekli saçlar için "Traital (3)" Fiyatı: 6.50 Tl.

— Ayni eczanede "Selsun". Fiyatı: 6.85 Tl.

RADYO-TV

Güme giden zamanlar

Son günlerde Fransa'da televizyonun reklâm kabul etmesi yolunda verilen karar büyük yankılar uyandırdı: Olay, Anayasa Konseyine kadar götürüldü.

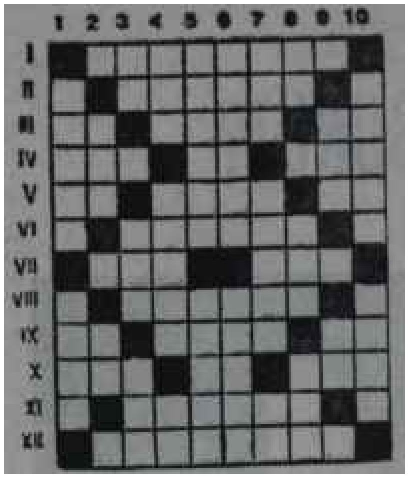
Amerika gibi, radyo ve televizyon istasyonlarından çoğunun özel teşebbüsün elinde bulunduğu bit ülkede bile reklâmlar, sürüp giden tartışmaların konusudur. Görünüşe göre, ilan veren şirketlerden ve getir kaynaklarını yalnızca bu ilânlarda, bulan istasyonlardan başka kimse, radyo ve televizyonda reklâm yayınlârı yapılmasını hoş karşılamaz. Sayıları pek az olan devlet, eyalet ve belediye radyolarıysa reklâm almayı düşünmezler bile.

Reklâm sorunu, Türkiye'de yakında, yayına başlaması; umulan televizyonun , hazırlık çalışmalârında da üzerine önemle eğilinmesi gereken bir sorundur. TRT'nin televizyon programcıları, bu sorunun en doğru biçimde çözülmesinde belki bütün ülkelerden daha avantajlü durumdadırlar. Çünkü karşılarında, Türkiye radyolarının, reklâm programlarıyla verdiği kötü örnek bulunmaktadır. En güzel ders, hiç de , uzaklara gidilmesi gerekmeden, bu kötü örnekten alınabilir. Bugün Türkiye radyolarının programcıları, reklâm programlarından, yılana sarılırcasına medet ummaktadırlar. Çünkü reklâmlardan artakalan saatleri bile nasıl dolduracaklarını bilememektedirler. Türlü ilân şirketlerince hazırlanan ve her gün saatlerce süren reklâm yayınları, programcılık bilgisi ve anlayışı bakımından, daha hallice değildir.

Ne açıdan bakılırsa bakılsın, devlet radyolarının ve televizyonla* rının reklâm kabul etmesi "dinleyicinin ve seyircinin zamanından hırsızlık etmek" diye görülmelidir. Hele devletin,, radyo sahiplerinden bîr de vergi aldığı hesaba katılırsa, bu hırsızlığın ahlakî seviyesi daha da düşer. Ancak halka daha iyi program sunulmasına imkân verecek geliri sağlamak için reklâm kabul edilmesi, böylece halktan çalınan zamanın değerlendirilerek ona geri verilmesi, iyi bir özür dileme yolu olabilir.

İLHAN MİMAROĞLU

BULMACA

Soldan sağa : I. Savaşı Barışa döndürür — II. Bu yapılırsa toprağın verimi artar — .III. Akıl. Haydut. Surveyor'un sükûnetini bozduğu gezegen — IV. Beygir ayakkabısı. Bir nota. Bir arazi ölçüsü — V. Türk mallarına konulan işaret. Bir MP'li milletvekilinin soyadı. Mikropsuzu bulunursa içilir — VI. Bir mozayik markası — VII. Yanardağdan fışkıran. Üstün tersi — VIII. Demirci'm çok sevdiği ve "'ödemiyeceğiz" diye tekrarladığı say — IX. Bir organ. Bir sopranomuzun soyadı. Bir nota — X. Son mitinglerde tecavüze uğrayan yabancı ulaştırma şirketinin renizi. Tersi yemek. Kucakla — XI. Memleketimizi iknaa çalışan NATO'cunun adı — XII. Muhkem mevkii zaptetme (iki kelime)

Yakarıdan aşağıya : 1. Yunanistan'ı yöneten. Eşya biriktirilen yer — 2. Kıbrıs'a çıkmamıza yine engel olan amcanın adı. Bir nota — 3. Amerika, Demirel ve Dışişleri "hayır, tesistir" diye ısrar ederler. Kıbrıs'ta tecavüze uğrayan kasabalardan biri. İtirazi bir kelime — 4. Güreşte net galibiyet. Soru soranın veya ültimatom verenin beklediği. Bir emir — 5. Belirti. Arzulu — 6. Dişi rakip. Rusya'daki bir dağa — 7. Direktif verenin tekrarladığı kelime. Bir fikir anlatan bir veya birkaç cümlelik söz. Şehir — 8. Tersi bir renk. Ucuz telgraf. Katışıksız — 9. Bir otomobil parçası. Bir nota — 10. Atina ile Ankara arasında pingpong topu gibi gidip gelen avukatın adı. Bir biz ileri sürdük, bir Rumlar.

Geçen sayıdaki bulmacanın çözülmüş şekli:

Soldan safa : Palikarya — Görüş, E, L. —S. Kaçık, Ça, — Ta, Bük, Tık — Eti. K, Ruko — Rime, Tural — Lna, W. Mar — İa, CIA, BMM — N. O. L, A, AA — Enasisi, N — İn, Nota., P —- Pipinellis.

Yukarıdan aşağıya : P. Sterlin, İp — Ar. Atina, Eni—Lök, İma. On. P — İran. E. C, Oni — Küçük, Wilson — Asık, T. A. İte — P, K, **Rum.** Asal — Ye. Turab, 1. L. —Ye, Turab, İ. L, — A, Çıkarma, Pi — Lakol, **Man,** S.

akis

Sayı : 5 Cilt : **I** Yıl : 14 (4.XII. 1967)

Haftalık Aktüalite **Dergisi**

Rüzgârlı Sok. 15 — **Ankara**

Telefon : 11 89 92 (Yazı **İs. Md.**)
10 73 82 (İstihbarat)
10 61 96 (İdare)

Posta Kutusu 582 — **Ankara**

SAHİBİ :
AKİS Neşriyat Ltd. Ortaklığı adına
M E T İ N T O K E R

Yazı İşlerinden sorumlu
Genel Yayın Müdürü :
K U R T U L A L T U Ğ

YAZI KURULU :
Günay Akarsu, Jale **Candan,** Güneri Civaoğlu. Uygun **Dürer.** Gültekin Elibal. Tezman Erel. Muzaffer A. Esin, .Naci Ertel. Yılmaz Gümüsbaş. Faruk Güvenç, Tarık Dursun K.. Hüseyin Korkmazgil, İlhan K. Mimaroğlu. **Salih** Neftçi, Gül-Peri, T. Kemâl. Selma Tükel. Turan Erol

RESSAM :
Cemil Ünlütürk

FOTOĞRAF :
Dinçer Olcay. Ozan Sağdıç. Alyat Burç. Erdoğan Veral. T.H.A.

KLİŞE :
Doğan Klişe Atelyesi

OFSET BASKILAR :
Doğuş Ltd. Ortaklığı

AKÎS Basın Ahlâk Yasasına uymayı taahhüt etmiştir

ABONE ŞARTLARI :

3 aylık	**(12 sayı)**	**35.00 T.L.**
6 aylık	**(25 sayı)**	**30.00 T.L.**
1 yıllık	**(52 sayı)**	**60.00 T.L.**

Yabancı memleketler için posta ücreti, eklenir — Gecmtş sayılar için iki misli fiyat uygulanır

İLÂN ŞARTLARI:

4 renkli ofset İlanlar:	4.000	T.L.
Siyah-beyaz ofset ilanlar :	2.000	T.L.
İç tam sayfalar :	1.500	T.L.
İç çift sütunlar :	1.000	T.L.
İç yarım sayfalar :	750	T.L.
İç **tek** sütunlar :	500	T.L.

DİZGİ VE TERTİP :
Rüzgârlı Matbaa — **Ankara**

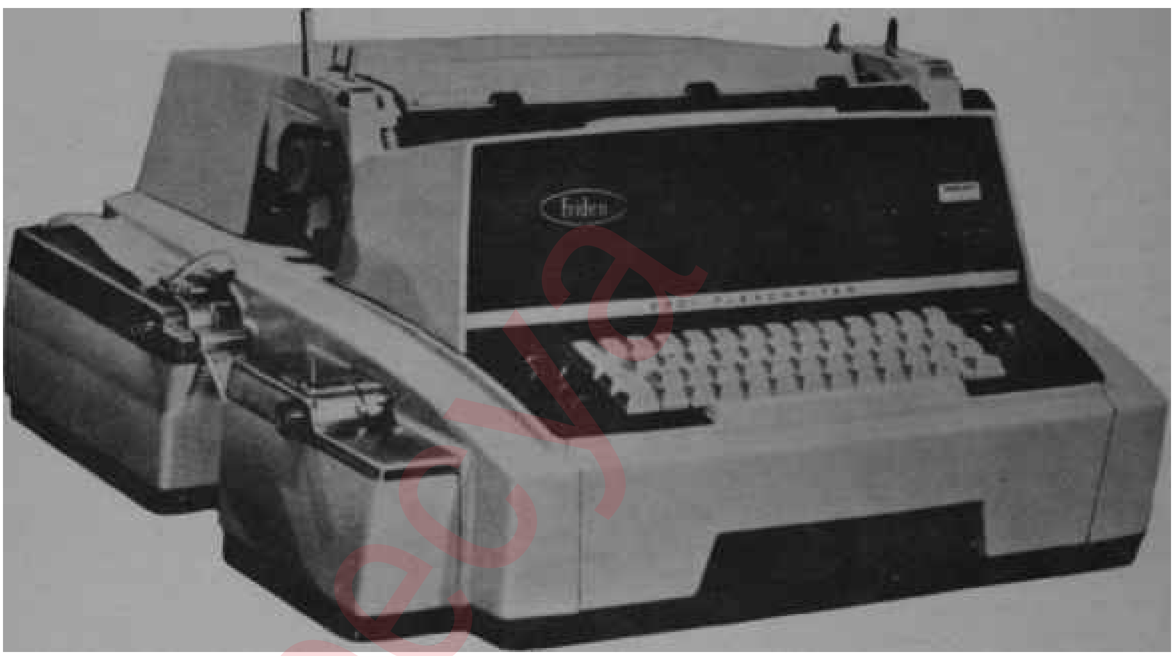
BASILDIĞI YER :
Hürriyet Matbaası — Ankara

BASILDIĞI TARİH :
1 Aralık 1967

Müessese Müdürü :
TACETTİN TEZER

FLEXOWRITER

Delikli Band ile Çalışan
Otomatik Yazı ve Bilgi işlem Makineleri

Kaynak dokümanların tanzimi anında otomatik olarak elde edilecek delikli bantla FLEXOWRITER,* müteakip işlemleri dakikada ortalama 145 kelimelik bir süratle yapacaktır.

Bundan başka ADD. PUNCH* (Delikli band veren cem makineleri), COMPUTYPER (Fatura makineleri) 5610 COMPUTYPER* (Bilgi işlem makineleri) ile FRIDEN emrinizdedir.

İzahat için: Friden Makineleri Dairesi
Yolcu Salonu Karşısı
Karaköy — İSTANBUL Tel: 44 37 89
Ankara Büromuz: Meşrutiyet Cad. No. 37/B
Yenişehir-ANKARA Tel : 12 76 88

Friden
SINCER
COMPANY'NIN BİR BÖLÜMÜDÜR

* Tescil edilmiş markadır.

PURO
PURO
PURO
TUVALET SABUNU
PURO